76

פערלאַג „די וועלט".

די אינטערעסען פון היינטיגע קלאסען

פון

ק. קאוטסקי.

(איבערזעצט פון דייטש).

פרייז 7 קאפּ.

6 C

ווארשא.
דרוקעריי פון געזעלשאַפט „ישורון". פאַנסקאַ 20
תרס"ו.

פערלאַג „די וועלט“.

די אינטערעסען פון היינטיגע קלאַסען

פון

ק. קאַוטסקי.

(איבערזעצט פון דייטש).

ווארשא.
פערלאגס-דרוקערי, פאנסקא 20.
תרס"ו.

Ди интересенъ фунъ гайнтиге классенъ,
т. е. О современныхъ классовыхъ интересахъ.
Соч. К. КАУТСКАГО.

„Издательская Типографія“, Варшава, Панская 20.
1906.

אינהאלט־פערצייכניס:

Дозволено цензурою,
Вильно, 17 Апрѣля 1906 г.

קלאסען־אינטערעס, באזונדער־אינטערעס, כלל־אינטערעס.

I. פּאַרטיי און קלאַס.

די סאָציאַל־דעמאָקראַטיע טרעט אַרויס אַלס די פאָרשטעהערין פון די קלאַסען־אינטערעסען פון פּראָלעטאַריאַט — די אַנדערע פּאַרטייען שטעלען זיך אַרויס אַלס די פאָרשטעהערינס פון אַ ל ע מ ע נ ס אינטערעסען, אָדער לכל הפּחות פון די אינטערעסען פון אַלע בעדייטענדסטע קלאַסען. אונזער פּאַרטיי מאַכט מען דעם פאָרוואורף, אַז זי פערטרעט די אינטערעסען נאָר פון אַ געוויסען טייל פון דער בעפעלקערונג, זי פערטרעט נאָר בעזונדערע אינטערעסען, אין דער צייט ווען די בירגערליכע פּאַרטייען נעהמען זיך איבער דערמיט, וואָס זיי שטרעבען מיט אַלע כּחות און אין אַלע הינזיכטען צו דינען דעם אַלגעמיינעם אינטערעס, דעם אינטערעס פון מלוכה און געזעלשאַפט, דעם אינטערעס פון דער גאַנצער בעפעלקערונג בכלל.

ווען דיזער פאָרוואורף וואָלט געווען ריכטיג, דאַן וואָלט מען געקענט דערפון שליסען, אַז די בורזשואַזע פּאַרטייען האָבען אַ גרעסערע וויכטיגקייט איידער די סאָציאַל־דעמאָקראַטיע. צום גליק איז אָבער דיזער פאָרוואורף געגרינדעט נאָר אויף אַ צומישעניש און צופּלאָנטעניש פון בעגריפען; ריכטיג איז, פערקעהרט, דער היפּך פון דיזען פאָרוואורף. אָבער עס איז ניט גרינג צו פונאַנדערוויקלען די פערפּלאָנטעניש, פון וועלכען דיזער פאָרוואורף שטאַמט אַרויס.

קודם כל, איידער עס וועט דאָ געהאַנדעלט ווערען וועגען די קלאַסען־אינטערעסען, מוזען מיר זיך מאַכען קלאָר, וואָס הייסט אַ קלאַס.

מ אַ ר ק ס האָט אין דריטען באַנד פון „קאַפּיטאַל" אָנגעפאַנגען צו אונטערזוכען וואָס הייסט אַ קלאַס, אָבער צום בעדויערען האָט ער דיזע אונטערזוכונג ניט געענדיגט. גראַדע ביי דעם אָרט, וואו ער הייבט אָן צו ערקלערען דיזען בעגריף האַקט זי זיך איבער.

קען מען אַהויסזעהן, אַז צווישען די דריי גרויסע קלאַססען און אַרום זיי בילדען זיך צווישען־גרופּעס און פערצווייגונגען, וועלכע בעקומען אויך אַ כאַראַקטער פון בעזונדערע קלאַססען.

אַזוי קענען מיר, למשל, אונטערשיידען אינווענינ אין דעם קאַפּיטאַליסטען־קלאַס גופא דעם אינדוסטריעלען קאַפּיטאַל, דעם האַנ־דעלס־קאַפּיטאַל און דעם געלד־קאַפּיטאַל. לאָמיר בעטראַכטען נאָר דעם לעצטען, דעם געלד־קאַפּיטאַל. יעדער קאַפּיטאַליסט מוז האָבען געלד, כדי אָנצוהייבען און קענען פיהרען ווייטער אַ געוויסע אונטערנעהמונג; אָבער צווישען די קאַפּיטאַליסטען געפינט זיך אַ געוויסער סאָרט מענ־שען, וועלכע נעהמען ניט אויף זיך צו פיהרען אַ געוויסע אונטער־נעהמונג, נאָר זיי האַלטען פאַר זיך פאַר בעסער צו לייהען זייער געלד אויף פּראָצענט די אינדוסטריעלע אונטערנעהמער און סוחרים. דער מקור פון די הכנסות פון דיזע געלד־קאַפּיטאַליסטען בעשאַפט זיי אַ געמיינזאַמען אינטערעס. די גרויס פון פּראָצענט פון איין געלד־קאַפּיטאַליסט וואַקסט ניט אויפ׳ן חשבון פון דער גרויס פון פּראָצענט פון די אַנדערע געלד־קאַפּיטאַליסטען; פערקעהרט, וואָס העכער עס וועט דער פּראָצענט אין איין אָרט, אַלץ העכער וועט ער אין די אַנדערע ערטער. אָבער דיזער מקור פון הכנסות שטעלט זיי אויך אין אַ געמיינזאַמען געגענזאַץ צו די איבעריגע קאַפּיטאַליסטען, ווייל די גרויס פון פּראָצענט שטייגט אויפ׳ן חשבון פון ריוח (פּראָפיט).

עס איז אָבער נויטיג דאָ צו בעמערקען, כדי עס זאָל קיין טעות ניט אויסקומען, אַז מיט דעם וועט נאָך ניט געזאָגט, אַז ווי באַלד עס וואַקסט די גרויס פון פּראָצענט, מוז פאַלען די ראַטע פון ריוח*). דאָס וואָלט געוועזען פונקט אַזוי פאַלש, ווי מען וואָלט זאָגען, אַז אויב די שכירות ווערען פערהעכערט, מוז דער ריוח פערקלענערט ווערען. אין דער צייט ווען די אינדוסטריע בליהט קענען אין איינער און דער זעלבער צייט שטייגען אי דער ריוח, אי דער פּראָצענט, אי די שכירות; בעת אַ קריזיס פאַלען זיי אַלע. אָבער דאָס ענדערט ניט אום דעם פאַקט, אַז אין אַ געוויסען מאָמענט איז אַלץ, וואָס דער אונטערנעהמער שפּאָרט אָב פון די שכירות אָדער פון פּראָצענט אויפ׳ן קאַפּיטאַל — ווען אַלע איבריגע בעדינגונגען בלייבען גלייך — אַז אַלץ דאָס פערגרעסערט זיין ריוח, און פערקעהרט, ווען דער גאַנצער פּראָדוקט פון דער געזעלשאַפט וואַקסט, דאַן קען ווערען

*) די ראַטע פון ריוח — הייסט דער ריוח אין פערהעלטניס צום קאַפּיטאַל, וואָס דער קאַפּיטאַליסט לייגט אַריין אין זיין געשעפט.

גרעסער די מאַסע פון פראָדוקטען, וועלכע עס קומט אויס אויף יעדען בעזונדערען קלאַס פון דער געזעלשאַפט, אָבער דער פּראָצענטנער חלק*) פון יעדען קלאַס אין גאַנצען פראָדוקט קען ניט וואַקסען אין דער איינענער צייט, נאָר דער פּראָצענטנער חלק פון איין קלאַס מוז ווערען קלענער, ווען דער פּראָצענטנער חלק פון דעם אַנדערן קלאַס ווערט גרעסער**); און אין יעדען פאַל, ווי גרויס עס זאָל ניט זיין דער גאַנצער פּראָדוקט, איז דער חלק פון יעדען איינציגען קלאַס ווערט אין דער היינטיגער געזעלשאַפט ניט רעגולירט נאָך אַ בעשטימטען פּלאַן, נאָר ער ווערט בעשטימט דורך די פערשידענסטע מינים פון עקאָנאָמישען און פּאָליטישען קאַמפף, אין וועלכען יעדער קלאַס בעזונדער שטרייבט אָן אַלע זיינע כחות, כדי אַריינצוכאַפּען וואָס אַ גרעסערן חלק.

אויף דיזען אופן פון דער פאַנאַנדערטיילונג פון די פּראָדוקטען גרינדען זיך די קלאַסען-אונטערשידען, די קלאַסען-געגענזאַצען און די קלאַסען-קאַמפּפען. זיי מוזען שטענדיג עקסיסטירען, כל־זמן עס עקסיסטירט די קאַפּיטאַליסטישע געזעלשאַפט; דיזע געגענזאַצען ווערען ניט בטל, אָפט ווערען זיי גאָר ניט שוואַכער, אפילו אין די צייטען, ווען אי די שכירות, אי דער ריוח, אי דער פּראָצענט שטייגען אין איין און דער זעלבער צייט — הגם דאָס איז, ווי בעקאַנט, מעהר ניט ווי אַ גיך־פאַרבייגעהענדער משך פון פאַרשיכּורטקייט, נאָך וועלכען עס

---

*) ד. ה. דער פּראָצענט פון גאַנצען פּראָדוקט, וועלכען עס בעקומט יעדער קלאַס.

**) למשל, דער גאַנצער פּראָדוקט פון דער געזעלשאַפט האָט פאַר-אַ-יאָהרען בעטראָפען הונדערט מיליאָן רובל. פון דעם האָט דער קאַפּיטאַליסטען-קלאַס בעקומען 60 מיליאָן און דער אַרבייטער-קלאַס 40 מיליאָן, אַלזאָ די קאַפּיטאַליסטען האָבען בעקומען 60% פון דעם גאַנצען פּראָדוקט און דער אַרבייטערקלאַס — 40%. היינטיגען יאָהר האָט זיך דער גאַנצער פּראָדוקט פאַרגרעסערט אין צווייען און בעטרעפט 200 מיליאָן. דערפון האָט דער קאַפּיטאַליסטענקלאַס בעקומען 125 מיליאָן און דער אַרבייטערקלאַס — 75 מיליאָן. די מאַסע פון פּראָדוקטען האָט זיך ביי די ביידע קלאַסען בעזונדער פאַרגרעסערט, אָבער דער פּראָצענטנער חלק פון די פּראָדוקטען איז ניט קיין גלייכער: דער קאַפּיטאַליסטענקלאַס, האָבענדיג 125 מיליאָן, האָט בעקומען 62½% פון דעם אַלגעמיינעם פּראָדוקט, אַלזאָ דער פּראָצענט פון זיין חלק האָט זיך פאַרגרעסערט, דער אַרבייטערקלאַס, האָבענדיג 75 מיליאָן, האָט בעקומען מעהר ניט ווי 37½%, אַלזאָ דער פּראָצענט פון זיין חלק אַנטקעגען דעם פאָריגען יאָהר האָט זיך פאַרקלענערט. מיר זעהען אַלזאָ, אַז די פאַרגרעסערונג פון דעם פּראָצענטנעם חלק פון איין קלאַס (אין אונזער ביישפּיל — פון קאַפּיטאַליסטענקלאַס) ברייננט מיט זיך אין דער זעלבער צייט די פאַרקלענערונג פון פּראָצענטנעם חלק פון צווייטען קלאַס (אין אונזער ביישפּיל פון אַרבייטערקלאַס).

קומט אָן אונפערמיידליך אַ צרה׳דיגע אויסנוצטערונג צוזאַמען מיט דער פאַרקלענערונג פון די שכירות, פראָפיט און פראָצענט, ביי וועלכער דער קאַמפּף פאַר דעם חלק אין גאַנצען פּראָדוקט פון דער געזעלשאַפט ווערט שטאַרקער פאַנאַנדערגעבלענט און די קלאַסען־געגענזאַצען ווערען נאָך שאַרפער.

דער בעגריף פון קלאַס האַלט זיין זיך נויטיג דעם בעגריף פון קלאַסען־געגענזאַץ. נאָר אויב אַזוי, איז די ערקלערונג פון אַ פאַרטיי, אַז זי פאַרהיט די אינטערעסען פון אַלע קלאַסען, מעהר ניט ווי אַ פּוסטע פראַזע, נאָך מעהר — אַ דעמאַגאָגישער*) שווינדעל. דאָס איז פּונקט אַזוי, ווי דיזע פאַרטיי וואָלט צוזאָגען, אַז זי וועט פאַרהיטען די אינטערעסען פון די שכנים, סטאַרענדיג זיך צו פאַרקלענערען די דירה־געלד; און אין דער זעלבער צייט וועט זי אויך פערהיטען די אינטערעסען פון די בעלי־הבתים, סטאַרענדיג זיך צו פאַרהעכערען די דירה־געלד; אַז זי וועט שאַפען די אַרבייטער הויכע שכירות און די קאַפּיטאַליסטען וואָלוועלע אַרבייטס־קראַפטען; אַז זי וועט איינשטעלען פאַר די קאָנסומענטען**) וואָלוועלע מקחים אויף לעבענס־מיטלען און פאַר די פּראָדוצענטען**) פון די לעבענס־מיטלען טייערע מקחים אויף לעבענס־מיטלען א. ז. וו.

אין דער ווירקליכקייט זענען צו די דריי גרויסע קלאַסען פון דער געזעלשאַפט צוגעפּאַסט דריי גרויסע פאַרטייען, וועלכע טרעטען אַרויס אין דער פּאָליטיק פון די היינטיגע מלוכות: די ליבעראַלען, די קאָנסערוואַטאָרען און די סאָציאַליסטען.

דערמיט איז אָבער ניט געזאָגט, אַז אין דער פּאָליטישער ווירקליכקייט אונטערשיידען זיך אַזוי שאַרף די פאַרטייען, אַזוי ווי נאָך דער עקאָנאָמישער טעאָריע פון די קלאַסען. ערשטענס האָבען מיר צווישען־קלאַסען און ביי־קלאַסען, וועמעס קלאַסען־אינטערעסען שטימען ניט אין גאַנצען מיט איינעם אָדער מיט דעם צווייטען פון די דריי גרויסע קלאַסען. דער געלד־קאַפּיטאַל, למשל, פערנעהמט אַ מיטעלע לאַגע צווישען אינדוסטריעלען קאַפּיטאַל און ערד־אייגענטהום און עקספּלואַטירט ביידען גלייך; אויך פּאָליטיש פערנעהמט ער אַ מיטעלע לאַגע צווישען דעם ליבעראַליזם און דעם פעאָדאַל־אַגראַרישען קאָנ-

---

*) דעמאַגאָג — אַ פאָלקס־פיהרער, וועלכער בענוצט זיך פיר זיינע אייגענע צילען מיט די שוואַכע זייטען און נידעריגסטע געפיהלען פון דער מאַסע.

**) קאָנסומענט — דער וואָס געברויכט פּראָדוקטען. פּראָדוצענט — דער וואָס פּראָדוצירט, אַרבייט אויס די פּראָדוקטען.

סעָרוואַמיזם און שלאָגט זיך צו דאָס צו איינער דאָס, צו דער צווייטער פון דיזע פּאַרטייען, אַזוי ווי אין דייטשלאַנד, צום ביישפּיעל, די נאַציאָנאַל-ליבעראַלען*) און די פרייע-קאָנסערוואַטאָרען**).

פון דער אַנדערער זייט פערנעהמט די קליין-בורזשואַזיע אַ צווישען-לאַגע צווישען דעם פּראָלעטאַריאַט און דעם קאַפּיטאַליסטען-קלאַס; די קליינע בויערן פערנעהמען אַ צווישען-לאַגע צווישען דעם פּראָלעטאַריאַט און די ערד-בעזיצער.

אָבער די קלאַסען-געגענזאַצען שליסען אויך ניט אויס, אַז איינצעלנע טיילען פון פערשיעדענע קלאַסען זאָלען זיך פעראייניגען אין איין פּאַרטיי. אין אַ דעמאָקראַטישער מלוכה, מיט אַן אַלגעמיינעם וואַהל־רעכט, קענען ניט די קאַפּיטאַליסטען ניט די גרויסע ערד-בעזיצער איינהאַלטען אַליין די פּאָליטישע הערשאַפט; צו דעם זענען זיי צו קליין אין צאָהל.

אין 1895 יאָהר האָט זיך גערעכענט אין דייטשלאַנד צווישען די זעלבסטשטענדיגע אין אינדוסטריע און האַנדעל (ד. ה. ניט רעכענדיג די שכירות-אַרבייטער):

אונטערנעהמענדע (זעלבסטשטענדיגע אָהן העלפערס אין די ווענען פערנומען אין דער הויז-אינדוסטריע***) . . .	1, 721, 418
קליינע מייסטערס און הענדלער (בעזיצער און אָנפיהרער פון אונטערנעהמונגען מיט 2 ביז 5 פּערזאָנען)	900,850
קליינע קאַפּיטאַליסטען (מיט אונטערנעהמונגען פון 5 ביז 20 פּערזאָנען)	200,471

---

*) די נאַציאָנאַל-ליבעראַלע פּאַרטיי איז אַ דייטשע בורזשואַזנע פּאַרטיי, וואָס האָט זיך געגרינדעט אין 1866 יאָהר און האָט אונטערגעשטיצט די דייטשע רעגירונג און איהר דייטש-נאַציאָנאַלער פּאָליטיק. (ווי למשל, אין דער שטרעבונג צו פעראייניגען גאַנץ דייטשלאַנד אין איין מלוכה א. ז. וו.). איין צייט, אין מיטען פון די זיבעציגער יאָהרען איז זי געווען די שטאַרקסטע פּאַרטיי, איצט שפּילט זי שוין במעט קיין שום ראָלע ניט.

**) פריי-קאָנסערוואַטאָרען הייסען די דייטשע קאָנסערוואַטאָרען, וועלכע אונטערשטיצען שטענדיג די רעגירונג, זיי הייסען נאָך אַנדערש די „רעגירונגס-פּאַרטיי".

***) הויז-אינדוסטריע רופט זיך די אינדוסטריע, וואו דער אַרבייטער אַרבייט ביי זיך צו הויז, אָבער ניט פאַר דעם אייגענעם געברויך אָדער אויף צו פערקויפען, נאָר פאַר דעם קאַפּיטאַליסט, וועלכער גיט דעם אַרבייטער רויהע מאַטעריאַלען, און אַמאָל געהערען אויך די ווערקצייג דעם קאַפּיטאַליסט.

גרויסע קאַפּיטאַליסטען (מיט אונטערנעהמונגען פֿון מעהר אַלס 20 פּערזאָנען)	48,765

מיר זעהען, אַז די צאָהל פֿון די גרויסע קאַפּיטאַליסטען אין דער גרופּע פֿון אינדוסטריעלע אונטערנעהמער און סוחרים דערגרייכט ניט אַפילו 50,000. די צאָהל פֿון ווירקליכע פּראָלעטאַריער איז אַפילו צווישען די כלומרשט „זעלבסטשטענדיגע“ אַ סך גרעסער איידער די צאָהל פֿון קליינע קאַפּיטאַליסטען צוזאַמען מיט די, וועלכע שטעהען אויף דער צווישען־מדרגה צווישען פּראָלעטאַריאַט און קאַפּיטאַליסטען.

די אויבענגעבראַכטע איינטיילונגען פֿון די ציפֿערען שפּיגלען ניט אַלע מאָל אָב די ווירקליכקייט. אַ האַנדעלס־געשעפֿט מיט 5 אַרבייטער קען אַמאָל אַרומנעהמען זעהר אַ גרויסען קאַפּיטאַל. פֿון דער אַנדערער זייט קען מען אָפט אַ געוויסע אונטערנעהמונג מיט צוויי אַרבייטער, למשל, אַ מייסטער און אַ לעהר־יונגעל — צורעכענען צו די פּראָלעטאַרישע. די איינצעלנע פֿעהלער דאַרפֿען זיך אויסגלייכען, דערצו נאָך איז דער אונטערשייד אין די צאָהלען אַזוי גרויס, אַז די פּינקטליכקייט אין יעדען איינצעלנעם פֿאַל איז גאָר ניט וויכטיג.

עטוואָס בעסער פֿאַר די פֿערמעגענדע בעשטעהט די זאַך אין דער לאַנדווירטשאַפֿט. פֿון די זעלבסטשטענדיגע ערד־בעזיצער ווערען געצעהלט אין דעם קלאַס פֿון

ניט פֿאַרמעגענדע (ווייניגער פֿון 2 העקטאָר ערד) .	548,572
קליינע בויע־ן (2 ביז 5 העקטאָר)	694,850
מיטעלע בויערן (פֿון 5 ביז 50 העקטאָר) . . .	1,221,284
גרעסערע ערד־בעזיצער (איבער 50 העקטאָר) . .	98,224

דאָ איז די צאָהל פֿון די פּראָלעטאַרישע כלומרשטדיגע איינענטימער קלענער אין פֿערגלייך צו די ווירקליך פֿערמעגענדע, אָבער די צאָהל פֿון די גרעסערע ערד־בעזיצער איז אַלץ נאָך די קלענסטע.

נאָר צולייגענדיג די צאָהל פֿון די שכירות־אַרבייטער, קענען מיר גלייך אַרויסזעהען, ווי ווייט קליין איז די צאָהל פֿון די, וועלכע בעקומען זייערע הכנסות מעהר ניט ווי פֿון זייער ערד־אייגענטום אָדער פֿון אַ קאַפּיטאַליסטישער אונטערנעהמונג.

דעמאָלט בעקומען מיר אין דער לאַנדווירטשאַפֿט:

שכירות־אַרבייטער	5,723,967	6,272,539
ניט פֿאַרמעגענדע, זעלבשטענדיגע .	548,572	
בויערן	1,916,134	
גרעסערע ערד־בעזיצער	98,224	

נאָך ערגער בעשטעהט די זאַך אין אינדוסטריע און האַנדעל:

9,435,828	7,714,410	שכירות־ארביטער . . . . .
	1,721,418	ניט פארמעגענדע זעלבשטענדיגע .
	1,101,321	מיטעל־קלאס . . . . . .
	48,765	גרויסע קאפיטאליסטען. . . .

דאס גיט צוזאמען אין די דריי גרויסע פראדוקציאנס־צווייגען:

15,708,367	13,438,377	שכירות־ארבייטער . . . . .
	2,269,990	ניט פארמעגענדע זעלבשטענדיגע .
	3,017,455	מיטעל־קלאס. . . . . .
	146,989	גרויסע קאפיטאליסטען און ערד־בעזיצער

אויב מיר וועלען אהער צוגעבען די איבעריגע פראדוקציאנס־צווייגען און מיר וועלען אויך מיטרעכענען די פאמיליען־מיטגליעדער אין יעדען קלאס, דאן ערהאלטען מיר פאר דער גאנצער בעפעלקערונג די פאלגענדע ציפערען:

55,55%	28,757,058	שכירות־ארבייטער. . . . . .
12,54%	6,492,384	ניט פארמעגענדע זעלבשטענדיגע . .
30,66%	15,874,600	מיטעל־קלאס . . . .
1,25%	646,242	גרויסע קאפיטאליסטען און ערד בעזיצער

דא ווייזט זיך ארויס דער איבערוואג פון פראלעטאריאט ניט אזוי בעדייטענד, ווייל די צאהל פון די ניט־ארבייטענדע פאמיליען־מיטגליעדער איז ביי איהם זעהר קליין. אבער אויך אין דער לעצטער טאבליצע איז דער פראלעטאריאט דער גרעסטער אין צאהל. ער נעהמט ארום 68 פראצענט, מעהר אלס צוויי דריטעל פון דער בעפעלקערונג, בעת די קאפיטאליסטען און ערד־בעזיצער — נאר עטוואס מעהר פון 1 פראצענט.

עס איז קלאר, ווי טרויעריג עס וואלט אויסגעקומען די קלאסען, וועלכע בעקומען זייערע הכנסות פון קאפיטאל אדער פון דעם ערד־אייגענטום, ווען זיי וואלטען זיך אין זייער פאליטישען קאמפף געהאלטען נאר אויף זייערע אייגענע מיטגליעדער. זיי מוזען זעהן צו געפינען אין דער מאסע פון דער בעפעלקערונג הילפס־היל, וועלכע זאלען זיי געבען די נויטיגע שטימען. ספעציעל די צוויי צווישען־קלאסען, די קליין־בורזשואזיע און די בויערן מיט זייערע צווייענדיגע קלאסען־אינטערעסען ווייזען אויס פאר דיעזע גרויסע אייגענטימער ווי געבארען דערצו. אבער די פארטייען פון די פערמעגענדע קלאסען זוכען צו געפינען שטימען אויך אין פראלעטאריאט. פוסטע הבטחות, וואס זענען אפט פשוט'ע שווינדלעריי, און דארט, וואו מיט הבטחות קען מען ווייניג דערגרייכען, — סטראשונקעס מיט אייביגע און צייטווייליגע

שטראָפען, לסוף, וואו דאָס העלפט אויך ניט — פּשוטע נויטזונג, די אויסנוצונג פון אַלע עקאָנאָמישע, פּאָליטישע און גייסטיגע מאַכט־מיטלען, וועלכע זיי האָבען אין זייערע הענד דורך דער פּריווילעגירטער לאַגע, און וועלכע זיי געפינען זיך, — דאָס זענען די מעטאָדען פון דער „וואַהל־אַגיטאַציע" פון דיזע פּאַרטייען, ד. ה. זייער שטרעבונג אַזוי פיעל און אַזוי פיעל שטימען שטעלען אין דינסט צו די אינטערעסען פון קאַפּיטאַל און פון דעם גרויסען ערד־אייגענטום..

עס פערשטעהט זיך, אַז ביי אַזאַ מין וואַהל־קאַמפּף קענען ניט אין טאָרען ניט די פּאַרטייען פון די פערמעגענדע קלאַסען מודה זיין, אַז עס עקסיסטירען קלאַסען־אינטערעסען אין קלאַסען געגענזאַצען, זיי מוזען פערדעקען די קלאַסען־געגענזאַצען און אַפּילו אין גאַנצען אָבלייקענען זיי. יעדערער, ווער עס דעקט נאָר אויף די קלאַסען־געגענזאַצען איז זייער בלוט־שונא. אָבער זיי לייקענען אָב די קלאַסען־געגענזאַצען נאָר צוליעב דעם, כדי צו דינען זייערע אייגענע קלאַסען־אינטערעסען.

אַנדערש איז די סאָציאַל־דעמאָקראַטיע, די פּאַרטיי פון פּראָלעטאַריאַט. די קאַפּיטאַליסטען און די גרויסע ערד־בעזיצער זענען מעהר ניט ווי אַ קליינינקע מינדערצאָהל פון דער בעפעלקערונג. ביי דעם אַלגעמיינעם וואַהל־רעכט וואָלטען זיי פּאָליטיש אין גאַנצען פערשוואונדען געוואָרען, ווען זיי וואָלט ניט געלינגען צו קריגען שטימען פאַר זייערע פּאַרטייען פון אַנדערע קלאַסען. דער פּראָלעטאַריאַט, פערקעהרט, איז דער שטאַרקסטער קלאַס פון דער בעפעלקערונג. אין אַ אינדוסטריעלען דעמאָקראַטישען לאַנד איז זיין נצחון פערזיכערט אין יענעם מאָמענט, ווען איהם וועט זיך איינגעבען אויפצווועקען דעם קלאַסען־בעוואוסטזיין פון זיינע קלאַסען־גענאָסען און אָבצוקעהרען זיי פון נאָכצושלעפּען זיך נאָך די בורזשואַזנע פּאַרטייען.

אויב די אויפגאַבע פון אַנדערע פּאַרטייען איז אַלזאָ אָבצונאַרען די מאַסען פון דער בעפעלקערונג בנוגע צו זייערע קלאַסען־אינטערעסען, כדי צו בענוצען זיך מיט זיי, איז נויטיג פאַר דער סאָציאַל־דעמאָקראַטיע זיי קלאָר צו מאַכען זייערע קלאַסען־אינטערעסען, כדי מען זאָל זיך מיט זיי מעהר ניט בענוצען ווי מיט שטום־בהמות צוליעב פרעמדע און פיינדליכע קלאַסען־אינטערעסען. אָט דעריבער שטריכעלט אונטער די סאָציאַל־דעמאָקראַטיע די קלאַסען־געגענזאַצען און ערקלערט דאָס דעם פאָלק.

נאָר עס וואָלט ניט זיין קיין גרעסערער טעות ווי צו שליסען דערפון, אַז נאָר די סאָציאַל־דעמאָקראַטיע דינט בעשטימטע קלאַסען־

אינטערעסען. דאָס טהוט יעדע אַנדערע פּאַרטיי אויך. נאָך מעהר, גראָד דערפאַר, וואָס זי איז די פאַרשטייהערין פון די קלאַסען־אינטערעסען פון פראָלעטאַריאַט, בעשיצט זי אין אַ פיעל העכערען גראַד איידער יעדע אַנדערע פּאַרטיי די אַלגעמיינע אינטערעסען, די אינטערעסען פון דער מאַסע פון דער בעפעלקערונג. און זי בעשיצט דיזע אינטערעסען ניט נאָר דערפאַר, ווייל דער פראָלעטאַריאַט איז די מעהרצאָהל פון פאָלק, נאָר אויך דערפאַר, ווייל די אינטערעסען פון פראָלעטאַריאַט טרעפען זיך צוזאַמען מיט די אינטערעסען פון דער גאַנצער נאַציאָן.

II. פרייהייט און גערעכטיגקייט.

ווען מיר זאָגען, אַז די קלאַסען שטעהען איינע געגען די אַנדערע אין אַ טיטיגען געגענזאַץ, אַז דעריבער קען ניט קיין פּאַרטיי ריכטיג פאָרשטעלען די אינטערעסען פון פילע אָדער אַפילו גאָר פון אַלע גרויסע קלאַסען, הייסט דאָס ניט, אַז יעדער פּאַרטיי איז גענויטיגט צו בעגרענצען זיך נאָר מיט דער פערטרעטונג פון אַ בעשטימטען קלאַסען־אינטערעס. זי קען ניט אין דעם משך פון אַ לאַנגע צייט פאָרשטעלען פערשיעדענע קלאַסען־אינטערעסען, אָבער זי קען און זי מוז פאָרשטעלען נאָך אַנדערע אינטערעסען ווי די קלאַסען־אינטערעסען. נאַטירליך רעדט זיך דאָ נאָר וועגען געזעלשאַפטליכע און ניט פערזענליכע אינטערעסען, וועלכע האָבען גאָר ניט צו טהון אין דער פּאָליטיק, און ווען זיי שפּילען דאָרטען יע אַ ראָלע, מוזען זיי שטענדיג אַרויסטרעטען אונטער דער מאַסקע פון געזעלשאַפטליכע אינטערעסען. אָבער צווישען די געזעלשאַפטליכע אינטערעסען געפינען זיך אַזעלכע, וועלכע זענען ניט קיין קלאַסען־אינטערעסען. דער סך־הכל פון אַלע קלאַסען־אינטערעסען, וועלכע ווירקען אין דער געזעלשאַפט, איז נאָך ניט דער סך־הכל פון אַלע אינטערעסען בכלל, וואָס געפינען זיך אין דער געזעלשאַפט. די אינטערעסען פון קונסט און וויסענשאַפט, די אינטערעסען פון די געשלעכטער (פרויען און מענער) און נאָך אַזעלכע זענען אין פילע פּרטים ניט קיין קלאַסען־אינטערעסען.

אָבער דאָך געפינען זיך אַלע געזעלשאַפטליכע אינטערעסען אין דער נאָהענטסטער אָרגאַנישער פערבינדונג איינע מיט די אַנדערע, און אין דער לעצטער שורה זענען די קלאַסען־אינטערעסען די בעשטימענדע, ענטשיידענטע אינטערעסען. מיט דעם, וואָס יעדער קלאַס פערנעהמט אַ בעזונדערע לאַגע אין דער געזעלשאַפט, פערנעהמט ער שוין אויך אַ בעזונדערע האַלטונג בנוגע צו יענע געזעל־

שאַפטליכע אינטערעסען, וועלכע זענען ניט דירעקט קיין קלאַסען־אינטערעסען, און צוזאַמען מיט דעם פערנעהמט שוין אויך די פּאַרטיי, וואָס קעמפּפט פאַר די אינטערעסען פון דיזען קלאַס, אויך אַ בעזונדערע בעשטימטע האַלטונג בנוגע צו פערשידענע געזעלשאַפטליכע אויפגאַבען.

אַזוי דאַרף זיך אויך די סאָציאַל־דעמאָקראַטיע בעשעפטיגען מיט אַלע געזעלשאַפטליכע פראַגען, אַפילו ווען זיי האָבען ניט קיין דירעקטע שייכות צו די פּראָלעטאַרישע קלאַסען־אינטערעסען, אָבער איהר בעציהונג צו יעדער איינצעלנער פון דיזע פראַגען איז ניט קיין צופעליגע, נאָר זי ווערט בעשטימט דורך דער בעזונדערער לאַגע, וועלכע דער פּראָלעטאַריאַט פערנעהמט אין דער געזעלשאַפט.

נאָר דער פּראָלעטאַריאַט איז גאָר אַ בעזונדער מין קלאַס. ער שטעלט ניט נאָר פאָר, ווי מיר האָבען געזעהען, די גרעסטע מעהר־צאָהל פון דער בעפעלקערונג אין די אינדוסטריע־מלוכות—פון צוויי־דריטעל ביז דריי פערטעל,—ער איז אויך דער איינציגער קלאַס, וועלכער לעבט נאָר פון זיין אַרבייט און ניט נאָך אויך פון עקספּלואַטאַציע פון אַנדערע.

אמת, אין דער היינטיגער געזעלשאַפט איז כמעט קיינער ניט פערזיכערט פון דעם גורל צו זיין עקספּלואַטירט. מיר האָבען שוין געזעהען, אַז די אינדוסטריעלע קאַפּיטאַליסטען אין די ערד־בעזיצער ווערען אויך עקספּלואַטירט פון דעם געלד־קאַפּיטאַליסט, אויב זיי זענען געצוואונגען צו לייהען ביי איהם געלד. אָבער אויך דער געלד־קאַפּיטאַליסט אַליין, אַזוי ווי יעדער אַנדערער בירגער פון דער מלוכה, ווערט פון זיין זייט עקספּלואַטירט פון דער מלוכה־מאַכט, וועלכער ער דאַרף צאָהלען שטייערן. מעהר ניט ווי אַ געווויסער טייל געהט פון דיזע שטייערן אויף דער נוטיגער אַרבייט, וואָס ווערט געמאַכט פאַר דער געזעלשאַפט; דער אַנדערער טייל דינט מעהר נישט ווי אויף צו האָדעווען פּאַראַזיטען, וועלכע עס געפינען זיך גאַנץ גענוג אין יעדער מלוכה און וועלכע קענען ביי געווויסע אומשטענדען, ווי למשל, אין פראַנקרייך פאַר דער רעוואָלוציע, רואינירען דעם גאַנצען פאָלק, אויסזויגענדיג פון איהם דאָס בלוט.

אָבער אויך די הויכע, די העכסטע, אַפילו די סאַמע העכסטע פּריצים קענען פון זייער זייט אויך זיין עקספּלואַטירט. גאַנץ אָפט פאַלען זיי אַריין אין חובות אין דאַן דאַרפען זיי שוין צאָהלען צינז דעם געלד־קאַפּיטאַל. די שפּיצען פון דער עקספּלואַטירענדער געזעלשאַפט ווערען אויף אַזאַ אופן פיל מאָל עקספּלואַטירט איינע פון די

אַנדערע און דערביי בלייבט דאָך שטענדיג דער געלד־קאַפּיטאַליסט פון די, וועלכע לאַכען די לעצטע.

אָט דעריבער קלאָגט זיך אין דער בורזשואַזנער געזעלשאַפט די גאַנצע וועלט אויף עקספּלואַטאַציע און אונטערדריקונג. עס איז אַ ספק צו קען זיך געפינען האָטש איין קלאַס, וועלכער זאָל ניט דאַרפען קעמפּפען פאַר אַ וועלכע עס איז פריי־הייט און פאַר אַ וועלכען עס איז רעכט.

אָבער אין דער זעלבער צייט איז ניטאָ קיין איין קלאַס, הוץ דעם פּראָלעטאַריאַט — די שכירות־אַרבייטער צוזאַמען מיט די גאָר קליינע בויערן, די בעלי־מלאכות וואָס אַרבייטען אַליין אָהן פּועלים, און די קליינע בעלי־מלאכות אין דער הויז־אינדוסטריע, — וועלכער זאָל האָטש אַ טייל פון זיינע הכנסות ניט בעקומען דורך דער עקספּלואַטאַציע פון אַנדערע, און וועלכער זאָל ניט זיין פּעראינטערעסירט אין אַ וועלכען עס איז מין פון עקספּלואַטאַציע און אונטערדריקונג. הוץ דעם פּראָלעטאַריאַט קען דעריבער קיין איין קלאַס ניט פיהרען דעם קאַמפּף פאַר פרייהייט און רעכט, האַבענדיג אין זינען אַלעמען גלייך, נאָר יעדערער מוז אָבזאָגען דעם צווייטען אין דעם, וואָס ער פאָדערט פאַר זיך אַליין. אַזאַ צווייענדיגע מאָס פאַר זיך און פאַר אַנדערע נעהמט אָן צייטענווייז די פערשידענסטע געשטאַלטען.

די דייטשע פירשטען פון זעכצענטען און זיבעצענטען יאָהרהונדערט, בשעת זיי האָבען געוואָלט פערשטאַרקען זייער אייגענעם דעספּאָטיזם אויפ'ן השבון פון דער קייזערליכער מאַכט, האָבען ערקלערט, אַז זיי קעמפּפען פאַר די „דייטשע פרייהייט". נאָר די זעלבע זאַך האָט ערקלערט דער נידעריגער אַדעל בנוגע צו דיזע פירשטען אַליין. אָבער ביידע, אי דער נידעריגער אַדעל אי די פירשטען, האָבען זיך מיט אַ ווילדער רציחה אַרויפגעוואָרפען אויף די בויערן, ווען די לעצטע האָבען אויך געוואָלט בעקומען אַ ביסעלע פרייהייט.

אין דער ערקלערונג וועגען דער אונאָבהענגיגקייט פון די פעראייניגטע שטאַאַטען פון אַ מ ע ר י ק אַ פון 4־טען יולי 1776 יאָהר ווערט געזאָגט, „אַז אַ ל ע מ ע נ ש ע ן זענען גלייך געבאָרען, אַז זיי אַלע האָבען בעקומען פון זייער בעשעפער רעכטען, וואָס מען טאָר פון קיין מענשען ניט אָבנעהמען, אַז צו דיזען לעבען מוז געהערען פרייהייט און די שטרעבונג צו גליק". אָבער צוזאַמען מיט דיזע אַלע רעכטען, וואָס מען טאָר פון קיין מענשען ניט אָבנעהמען, האָט, נאָך דער מיינונג פון די וואָס האָבען פערפאַסט דיזע ערקלערונג, זיך זעהר גוט געקענט פערטראָגען די פּאָליטישע רעכטלאָזיגקייט פון פרויען, די ער־

קלערונג, אַז די אינדיאַנער שטעהען אויסערען געזעץ, די שקלאַפעריי פון די נעגערס.

עס עקסיסטירט נור איין קלאַס, וועלכער קען פיהרען אַ קאַמפף געגען יעדער מין עקספּלואַטאַציע און אונטערדריקונג, דאָס איז — דער פּראָלעטאַריאַט. און ניט נאָר ער קען אַזאַ קאַמפף פיהרען, נאָר ער מוז איהם פיהרען, ווייל זיין אייגענע עקספּלואַטאַציע און אונטערדריקונג קען נאָר דאַן בטל ווערען, ווען עס וועט בטל ווערען יעדע מעגליכקייט פון וועלכער עס איז עקספּלואַטאַציע און אונטערדריקונג בכלל. די סאָציאַל־דעמאָקראַטיע, וועלכע איז די איינציגע בעוואוסטזיניגע און אמת'ע פאָרשטעהער פון די קלאַסען־אינטערעסען פון פּראָלעטאַריאַט, איז דעריבער אויך די איינציגע פּאַרטיי, וועלכע טרעט אַרויס געגען יעדע אונטערדריקונג און עקספּלואַטאַציע, פאַר גלייכע פרייהייט און גלייכע רעכטען פאַר אַלעמען.

זי אַליין פאָדערט די פאָלקאָמענע פרייהייט פון דער וויסענשאַפט. אַפילו די מעהר דעמאָקראַטישע פון אונזערע בורזשואַזנע דעמאָקראַטען האַלטען, אַז די וויסענשאַפטליכע לעהרען אין די אוניווערזיטעטען דאַרפען בלייבען פאַר אַ מאָנאָפּאָל פאַר די אָנהייִנגער פון דער הייניטיגער געזעלשאַפטליכער אָרדנונג. זיי פאָדערען אַ וויסענשאַפט, וואָס זאָל זיין פריי פון יעדע „פאָראויס־אָנגענומענע מיינונג", אָבער אונטער דעם ניט אַרויסגערעדטען פאָראויס־אָנגענומענעם תנאי, אַז פאַר יעדען פאָרשער, וועלכער קומט צו רעזולטאַטען, וואָס זענען ניט בעקוועם דער הערשענדער געזעלשאַפטליכער און מלוכה'שער אָרדנונג, דאַרף מען פערמאַכען די טיהרען פון דעם „טעמפּעל פון וויסענשאַפט".

וואָס עס איז נוגע צו דער פאָלקאָמענער פרייהייט פון דער וויסענשאַפט, קען מען נאָך אַליין זאָגען, אַז די סאָציאַל־דעמאָקראַטיע פאָדערט דאָס צוליעב אירע אייגענע אינטערעסען: ווייל דוקא אָט די וויסענשאַפטליכע ריכטונג, אָן וועלכע זי האַלט זיך, איז אין די אוניווערזיטעטען פערבאָטען.

אָבער די סאָציאַל־דעמאָקראַטיע טרעט אויך אַרויס פאַר יעדע בעדריקטע נאַציאָן, אַלץ איינס צו דאָס איז איהר אייגענע צו אַ פרעמדע. קיין שום דייטשע פּאַרטיי איז ניט אַזוי ענערגיש אַרויס־געטראָטען ווי די סאָציאַל־דעמאָקראַטיע געגען די אונטערדריקונגס־תקנות, וועלכע זענען אַרויסגעגעבען געוואָרען געגען די פּרייסישע פּאָליאַקען און דענענמאַרקער; קיין שום פּאַרטיי אין ענגלאַנד

האָט זיך ניט אַזוי ענערגיש, ווי די סאָציאַליסטישע, געשטעלט אויף דעם צר פון די אירלענדער.

צוליעב דער זעלבער אורזאַכע קעמפפט די סאָציאַל־דעמאָקראַטיע געגען יעדע קאָלאָניאַלע עראָבערונגס־פּאָליטיק ניט נאָר אין דייטשלאַנד, פראַנקרייך איטאַליען, וואו די עקספּלואַטאַציע פון קאָלאָניעס איז בכלל זעהר אַ שלעכטער געשעפט, נאָר אויך אין האָלאַנד און ענגלאַנד, וואו פון דער עקספּלואַטאַציע פון די קאָלאָניעס נעהמט זיך אַ גרויסער טייל פון זייער נאַציאָנאַלען רייכטום.

מיט דער קלאַסען־לאַגע פון פּראָלעטאַריאַט, צוליעב וועלכע ער איז געצוואונגען אַרויסצוטרעטען געגען יעדע עקספּלואַטאַציע און געגען יעדע אונטערדריקונג, שטימט אויך די האַלטונג פון דער סאָציאַל־דעמאָקראַטיע אין דער פרויען־פראַגע.

לאַנגזאַם און ניט זיכער, גיכער פון נויט איידער נאָך דעם איינענעם פערלאַנג, הייבען איצט אָן איינינע בורזשואַזע פּאַרטייען מבטל צו זיין די אָדער יענע רעכטליכע און פּאָליטישע פּריווי־לעגיעס פון די מענער, וועלכע גיבען זיי די הערשאַפט איבער די פרויען. די איינציגע פּאַרטיי, וועלכע קעמפפט איצט און וועלכע האָט שטענדיג געקעמפפט געגען דיזע פּריווילעגיעס אין זייער גאַנצען סך־הכל, איז די סאָציאַל דעמאָקראַטיע.

זי פערטיידיגט אפילו איהרע געגנער אין דעם פאַל, ווען זיי זענען אונטערגעדריקט. דאָס איז ניט נאָר בנוגע צו די נאַציאָנאַליס־טען פון פּוילין און אירלאַנד, צווישען וועלכע די מעהר־צאָהל געהערט צו די סאַמע רעאַקציאָנערע עלעמענטען, ניט נאָר בנוגע צו די בורזשואַזע פרויען, וועלכע בענוצען זיך שוין צו פיעל אין היינטיגער צייט מיט זייער פּאָליטישער ווירקונג כדי צו אונטערדריקען דעם פּראָלעטאַריאַט, דאָס איז אויך בנוגע צו דער קירכע, ספּעציעל צו דער קאַטוילישער קירכע. די גלהים, די גייסטליכע -- דאָס איז אַ מעכטיגע עקספּלואַטירענדע און אונטערדריקענדע אָרגאַניזאַציע, וועל־כע טרעט אַרויס מיט דער העכסטער פיינדליכקייט געגען אַלע בעפריי־אונגס־שטרעבונגען פון פּראָלעטאַריאַט. לויט נאָך איהרע פּרינציפּען מוז די סאָציאַל־דעמאָקראַטיע ענערגיש קעמפּפען מיט די גלהים אימע־טום, וואו זיי האַלטען אונטער און שטיצען די עקספּלואַטאַציע און אונטערדריקונג, און זי מוז שטרעבען אָבצונעהמען פון זיי די פּרי־ווילעגיעס, וועלכע מאַכען זיי פאַר אַזאַ געפעהרליכען געגנער פון דעם שטייגענדען פּראָלעטאַריאַט. אָבער די סאָציאַל־דעמאָקראַטיע טרעט

אַרוֹיס צוּ פֶערטֵיידִיגֶען דִי רֶעכטֶען פוּן דִי זֶעלבֶּע גלחים דאָרט, וואו זיי זעֶנֶען אוּנטֶערגֶעדריקט אִין שטֶעהֶען אוּנטֶער אוֹיסנאַהמס־גֶעזֶעצֶען. זִי אִיז אַלֶע מאָל, ווִי עֶס אִיז בֶּעקאַנט, גֶעוועֶן גֶעגֶען דֶעם „קוּלטוּר־קאַמפף"*) אוּן נאָך אִיצט אוֹיך פאָדֶערט זִי מֶען זאָל מבטל זיין דִי אִיבֶּערגֶעבּלִיבֶּענֶע רֶעשטֶען פוּן דִי פרִיהֶערדִיגֶע אוֹיסנאַהמס־גֶעזֶעצֶען גֶעגֶען דִי קאַטאָלִיקֶען.

דִי זֶעלבִּיגֶע פרִינצִיפֶּען בֶּעשטִימֶען אוֹיך דִי הַאַלטוּנג פוּן דֶער סאָצִיאַל־דֶעמאָקראַטִיע בּנוֹגע צוּ דִי צווִישֶען־קלאַסֶען, ווֶעלכֶע שטֶעהֶען צווִישֶען דֶעם פראָלֶעטאַריאַט אִין דֶעם קלאַס פוּן דִי גרוֹיסֶע עֶקספּלוּאַטאַטאָרֶען. דאָרט, וואו דִיעזֶע צווִישֶען־קלאַסֶען—דִי קלֵיין־בּוּרזשוּאַזִיע אוּן בּוֹיעֶרן—ווִילֶען פֶערבֶּעסֶערֶען זֵייער לַאגֶע הַרך נאָך אַ שטאַרקֶערֶע אוּנטֶערדרִיקוּנג אוּן עֶקספּלוּאַטאַצִיע פוּן נאָך שוואַכֶערֶע, ווִי למשל, פוּן דִי שכירות־אַרבֵּייטֶער אָדֶער פוּן זֵייעֶרע קִינדֶער, דאָרטֶען קֶען דִי סאָצִיאַל־דֶעמאָקראַטִיע נִיט שטֶעהן אוֹיף זֵייעֶר צד אוּן הֶעלפֶען זֵיי; דאָרטֶען מוּז זִי אַרוֹיסטרֶעטֶען גֶעגֶען זֵיי. אָבֶּער דִי זֶעלבִּיגֶע קלאַסֶען האָבֶּען נִיט קֵיין בֶּעסֶערֶען בֶּעשִיצֶער דאָרטֶען, וואו זֵיי אַלֵיין קֶעמפֶען גֶעגֶען עֶקספּלוּאַטאַצִיע אוּן אוּנטֶערדרִיקוּנג. ווֶען דִי סאָצִיאַל־דֶעמאָקראַטִיע שטֶעהט אִיצט אִין דֶער עֶרשטֶער רֵייהֶע אִין קאַמפף גֶעגֶען דִי שטֵייעֶרן אוֹיף דִי לֶעבֶּענס־מִיטלֶען, פֶערטֵיידִיגט זִי דֶערבֵּיי דִי אִינטֶערֶעסֶען נִיט נאָר פוּן דִי פראָלֶעטאַריעֶר, נאָר אוֹיך פוּן דֶער קלֵיין־בּוּרזשוּאַזִיע אוּן פוּן דִי קלֵיינֶע בּוֹיעֶרן. דִיעזֶע קלאַסֶען דִינט זִי אוֹיך דֶערמִיט, וואָס זִי קֶעמפּפט גֶעגֶען דֶעם מִילִיטאַרִיזם, וואָס זִי פאָדֶערט דִי פֶערבֵּייטוּנג פוּן אַלֶע נִיט־דִירֶעקטֶע שטֵייעֶרן מִיט פּראָגרֶעסִיווֶע שטֵייעֶרן אוֹיף דִי הַכנסות אוּן פֶערמֶעגֶענס*), דֶערמִיט, וואָס

---

*) קוּלטוּר־קאַמפף הֵייסט דֶער קאַמפף צווִישֶען דֶער קאַטוֹילִישֶער קִירכֶע אוּן דֶער מלוּכה אִין דייטשלאַנד אוּן אִיבֶּערהוֹיפּט אִין פּרֵייסֶען פוּן 1872 יאָהר אָן.

**) שטֵייעֶרן (אָבצאָהלוּנגֶען) זֵיינֶען דאָ דִירֶעקטֶע אוּן אוּנ־דִירֶעקטֶע. דִירֶעקטֶע הֵייסֶען אַזוֹינֶע אָבצאָהלוּנגֶען, וואָס זֶענֶען אַרוֹיפגֶעלֵייגט אוֹיף אֵייגֶענס אוּן הַכנסות; אוּנ־דִירֶעקטֶע — אַזוֹינֶע וואָס זֵיינֶען אַרוֹיפגֶעלֵייגט אוֹיף דִי לֶעבֶּענס־מִיטלֶען. פּראָגרֶעסִיווֶע שטֵייעֶרן אוֹיף דִי הַכנסות — דאָס אִיז אַ דִירֶעקטֶער שטֵייעֶר, ווֶעלכֶער אִיז אַזוֹי אַיינגֶעאָרדנעט, אַז וואָס מֶעהרֶער הַכנסה אֵיינֶער בֶּעקוּמט דאַרף עֶר צאָהלֶען אַלץ אַ גרֶעסֶערֶען פּראָצֶענט פוּן זיין הַכנסה. דִי דִירֶעקטֶע שטֵייעֶרן פאַלֶען אוֹיף אַזאַ אוֹפן אוֹיף דִי פאַרמֶעגֶענדֶע קלאַסֶען, בּעת דִי אוּנ־דִירֶעקטֶע דרִיקֶען מִיט זֵייעֶר משא דִי אָרֶעמֶע קלאַסֶען, אוּן זֶענֶען רֶערבֵּיי נאָך מִיט דֶעם שעֶדלִיכֶער, וואָס בֵּיי זֵיי זֶעהט מֶען נִיט קלאָר אַרוֹיס, וואוּהִין אוּן פאַרוואָס מֶען צאָלט.

זי פאָרערט איבערצוגעבען די מלוכה אָדער די קהלות אַלע גרויסע מאָנאָפּאָליעס און ד. ג. כּעהר ניט ווי אויף אַזוינע אופנים קען די קליין־בורזשואַזיע און די קליינע בויערן ערוואַרטען זיך הילף, אויף ווי פיעל זיי קענען בכלל געהאָלפען ווערען אין דער היינטיגער געזעלשאַפט.

עס קען ניט זיין קיין גרעסערער טעות ווי די מיינונג, אַז די סאָציאַל־דעמאָקראַטיע וויל ווי ווייט מעגליך פערזיכערן דאָס לעבען פון די קליינע מענשען. זי העלפט זיי דאָרטען, וואו עס איז אויף אַ גלייכען אופן מעגליך, דאָס הייסט, וואו דאָס שטימט מיט די בעדערפנישען פון דער עקאָנאָמישער ענטוויקלונג פון פאָלק בכלל; נאָר עס פערשטעהט זיך, אַז זי איז אַ שטאַרקע און ענערגישע געגנערין פון דעם, אַז זייער הילף זאָל בעשאַפען ווערען דורך אַ פערהעכערטע עקספּלואַטאַציע.

אויף אַזאַ אופן וואַקסט אַרויס פאַר די סאָציאַל־דעמאָקראַטיע — גראָד פון דעם פּראָלעטאַרישען קלאַסען־כאַראַקטער — אַ גאַנצע רייהע פון העכסט וויכטיגע פּאָליטישע אויפגאַבען, וועלכע טרעטען ווייט אַרויס איבער די שמעלערע קלאַסען־אינטערעסען פון פּראָלעטאַריאַט.

אָט דעם אומשטאַנד האָט די סאָציאַל־דעמאָקראַטיע צו פערדאַנקען דאָס, וואָס צו איהר ציהען זיך אַפילו ניט־פּראָלעטאַרישע עלעמענטען.

מיר האָבען געזעהען, אַז צווישען דעם פּראָלעטאַריאַט און די בײדע אַנדערע גרויסע קלאַסען, וואָס האָבען זייערע בעזונדערע קוואַלען פון הכנסות, געפינען זיך פיעל צווישען־גלידער. נעבען די האַנדווערקער, די קליינע הענדלער און די בויערן דאַרף מען דאָ רעכענען אויך די, ווי מען רופט זיי, אינטעליגענטען, וועלכע שטעהען לויט זייער לעבענס־פיהרונג, זייערע פּערזענליכע בעציהונגען און אָפט דורך זייער בעשעפטיגונג (למשל, אַלס פאָרשטעהער פון קאַפּיטאַל) נאָהענט צום קלאַס קאַפּיטאַליסטען, אָבער אין דער זעלבער צייט לעבען זיי ווי דער פּראָלעטאַריאַט פון זייער אַרבייט — עס פערשטעהט זיך, קוואַליפיצירטער אַרבייט — און פערנעהמען צווישען די אַרבייטער אַן אַריסטאָקראַטישע שטעלונג. פון דער אַנדערער זייט האָבען מיר אָבער אויך געזעהען, אַז אַפילו צווישען די עקספּלואַטאַטאָרען אַליין איז אַ ספק צי עס עקזיסטירט האָטש איין גרופּע, וועלכע זאָל פון איהר זייט ניט זיין אויף וועלכען עס איז אופן עקספּלואַטירט. לסוף ווייסען מיר אויך, אַז די עקספּלואַטירטע עקספּלואַטירער, האָטש זיי האָבען אַ שאַרפען אויג צו זעהן יעדע עקספּלואַטאַציע און אונטערדריקונג, פון

וועלכע זיי אליין ליידען, זענען אבער בלינד צו זעהן די עקספלואטאציע און אונטערדריקונג, וועלכע געהט ארויס פון זיי אליין. גאנץ לייכט קומען זיי צו דער מיינונג, אז דער בעזונדערער אופן פון עקספלואטאציע און אונטערדריקונג, פון וועלכע זיי ליידען, איז דער איינציגער אופן פון עקספלואטאציע, געגען וועלכען עס איז א יושר צו קעמפפען, און זיי ערקלערען דאן דעם קאמפף געגען אלע מינים פון עקספלואטאציע און אונטערדריקונג. נעבען דער זעלבסט-פערבלענדוניש ווירקט דא אפט א דעמאגאגישע כונה: ארויפלייגענדיג אויף זייער קאמפף געגען א בעזונדער מין פון עקספלואטאציע און אונטערדריקונג דעם שטעמפעל פון קאמפף פאר אלגעמיינע פרייהייט און גלייכהייט, אדער, ווי מען זאגט אויך, גערעכטיגקייט, האפען זיי דערמיט צו בעקומען די אונטערשטיצונג פון די אונטערשטע פאלקס-קלאססען, וועלכע זענען גענייגט נאך זייער קלאססען-לאגע צו מאכען יעדען מין פון אזעלכע קאמפפען פאר זייער איגענעם קאמפף.

נאר אין יעדען פון דיזע עקספלואטירענדע קלאססען, וועלכע קעמפפען כלומרשט פאר פרייהייט און רעכט, און נאך מעהר אין די צווישען-גרופפען, וואס שטעהען צווישען דיזע קלאססען און דעם פראלעטאריאט, ספעציעל אין דער אינטעליגענץ, געפינען זיך עלעמענטען, וועלכע, טיילווייז אין דעם ברען פון קאמפף, טיילווייז דורך די לאגיק פון זייער דענקען, ווערען געטריבען זיך ערנסט צו בעציהען צו די פינקטען וועגען פרייהייט און גלייכהייט אין זייער פאליטישער פראגראממע. אבער, ווענדענדיג זיך צו זייערע קלאססען-גענאססען, שטויסען זיי זיך אן אויף פערשטאפטע אויערען, ווייל טיילווייז דער פערשטאנד, טיילווייז דער אינסטינקט בעווייזען זיי דייטליך די גרענעצען וועלכע זיי קענען ניט אריבערגעהן אין זייער ארויסטרעטען פאר פרייהייט און גערעכטיגקייט, ניט בערירענדיג די יסודות, אויף וועלכע עס גרינדעט זיך די עקסיסטענץ פון זייער איגענעם קלאסס. אויב דיזע איינגעשפארטע „פרינציפ-הסידים" בעגרענעצען זיך אין זייער פראפאגאנדע נאר מיט די פערמעגענדע קלאססען, דאן איז אומזיסט זייער גאנצע מיה; נאר צושטעהענדיג צו דעם אונטערשטען פון די קלאססען קענען זיי ענטוויקלען א לעבעדיגע טעטיגקייט. אויף אזא אופן איז א גאנצע רייהע פון בורזשואזע עלעמענטען געקומען צו דער סאציאל-דעמאקראטיע, געהענדיג דורך הינטער-וועגען דורכ'ן ליבעראליזם און דורך דער בורזשואזנער דעמאקראטיע, ד. ה. דורך דעם קאמפף געגען דער פירסטליכער און פעאדאלער אריסטאקראטישער עקספלואטאציע.

נאָר דאָס איז ניט דער איינציגער וועג, דורך וועלכען מען קומט פון דער בורזשואַזיע צום סאָציאַליזם.

אין דער טבע פון יעדען מענשען ליעגט, ווי אַנדערע מדות פון האַראַקטער, אויך געוויסע סאָציאַלע נייגונגען: רחמנות, די גרייטקייט צו העלפען דעם אַנדערען, מקריב זיין זיך פאַר'ן כלל. הונדערטער און טויזענדער יאָהרען לעבען מענשען אין געזעלשאַפטליכע גרופּען, און זיי האָבען געקענט זיך אַזוי אויסהאַלטען נאָר אַ דאַנק דער קראַפט פון זייער געזעלשאַפטליכער צוגעבונדענקייט איינע צו די אַנדערע, אַ דאַנק זייערע סאָציאַלע אינסטינקטען. אויף אַזאַ אופן זענען דיזע אינסטינקטען אויסגעוואַקסען אין אַ מוראדיגע קראַפט, וועלכע הערשט איבער די מענשען, פונקט אַזוי, ווי די שטרעבונג איבערצוּוואַנדערן פון איין לאַנד אין דעם צווייטען הערשט איבער די וואַנדערפייגלען. דעם מאָראַל-פילאָזאָף ווייזען זיך אויס דיזע אינסטינקטען ווי אַזעלכע מדות, וואָס מען קען גאָר ניט ערקלערען; ער זעהט אין די סאָציאַלע אינסטינקטען, וועלכע בילדען די יסודות פון זיטליכקייט, עפּעס אַ זאַך, וואָס איז איבערנאַטירליך, געטליך, אַ פּראָדוקט גאָר פון אַן'אַנדער וועלט. אָבער דאָס איז מעהר ניט ווי פּראָדוקטען פון דער געזעלשאַפט. עס ווענדט זיך אויך אָן די געזעלשאַפטליכע פערהעלטניסען, מיט וואָס פאַר אַ קראַפט זיי ענטוויקלען זיך אין איינצעלנע קלאַסען און אויף וועלכען אופן זיי ווירקען אינעווייניג אין יעדען קלאַס. עס איז גרינג צו פערשטעהן, אַז אין היינטיגער צייט ווייזען זיי זיך אַרויס אויפ'ן שטאַרקסטען אופן אין פּראָלעטאַריאַט, ביי וועלכען דער פעסטער צוזאַמענבונד פון זיינע מיטגליעדער איז דער שטאַרקסטער געוועהר אין זיין קלאַסען-קאַמפּף; זיי קענען זיך געוואוינליך נאָר שוואַך ענטוויקלען ביי אַ מיטגליעד פון אַ פערמעגענדען קלאַס, ווייל זיין געזעלשאַפטליכע מאַכט ווענדט זיך קודם-כל אָן די גרויס פון זיין פערמעגען. אָבער זיין פערמעגען פערגרעסערט ער ניט נאָר דורך די עקספּלואַטאַציע פון די מיטגליעדער פון אַנדערע קלאַסען, נאָר אויך דורך דעם, וואָס ער שטופּט אַרויס אַנדערע מיטגליעדער פון זיין אייגענעם קלאַס פון זייער פערמעגען. דאָס פּריוואַט אייגענטום אויף די פּראָדוקציאָנס-מיטלען און דער קאָנקורענץ-קאַמפּף פאַר די הערשאַפט איבער דיזע פּראָדוקציאָנס-מיטלען — דאָס זענען מעכטיגע אורזאַכען, וועלכע ווירקען אויף די אָבשוואַכונג פון די סאָציאַלע אינסטינקטען; פערקעהרט, ביי דעם קלאַס פון די אונפערמעגענדע ווערען דיזע סאָציאַלע אינסטינקטען נאָך מעהר פערשטאַרקט דורך דעם, וואָס איהם פעהלט דיזעס פּריוואַט-אייגענטום. גראָד צוליעב

דער קראַפט פֿון זײַן קלאַסען־קאַמפף איז דער אינסטינקט פֿון אַחדות בײַ איהם מעהר ענטוויקעלט, און בעזונדער־אינטערעסען פערנעהמען אין פראָלעטאַריאַט און דעריבער אויך אין דער סאָציאַל־דעמאָקראַטיע אַ סך אַ קלענערען אָרט, איידער אין די בורזשואַזע פּאַרטייען.

נאָר דאָס אַלץ האָט אַ בעדייטונג בנוגע צו קלאַסען, אָבער ניט צו איינצעלנע פּערזאָנען. אויך אין דעם פּראָלעטאַריאַט טרעפען זיך פערזאָנען, בײַ וועלכע עס זענען שוואַך ענטוויקעלט די סאָציאַלע אינסטינקטען, און, פערקעהרט, אין די פערמעגענדע קלאַסען קען מען בעגעגענען איינצעלנע פערזאָנען, בײַ וועלכע די סאָציאַלע אינסטינקטען זענען שטאַרק ענטוויקעלט. נאָר דער אונטערשיעד בעשטעהט אין דעם, וואָס צווישען די פּראָלעטאַריער איז דער מענש וויניגער געאַכטעט, בײַ וועלכען עס זענען שוואַכער ענטוויקעלט די סאָציאַלע אינסטינקטען און וועלכער שטעלט זײַן אייגענע טובה העכער, איידער די אַלגעמיינע טובה פֿון זײַנע חברים. אין די פערמעגענדע קלאַסען קוקט מען, פערקעהרט, אויף דעם וועניגער, און דער מענש, וועלכער איז מקריב זײַן אייגענעם אינטערעס צוליעב די אינטערעסען פֿון אַנדערע, און איבערהויפּט פֿון נאָך שוואַכערע, ווערט אפילו בעטראַכט ווי אַ משוגענער. ווער עס האָט אין זיך אַ שטאַרקען סאָציאַלען געפיהל און דערבײַ נאָך אַ קאַמפף־נאַטור, ווער עס בענוגענט זיך ניט צו זײַן אַנ'איינפאַכער בעל־צדקה, נאָר ער וויל קעמפפען געגען די קוואַלען פֿון נויט און עלענד, פֿון ערנידערונג און בעליידיגונג פֿון זײַנע חברים־מענשען, פאַר יענעם איז קיין אָרט ניטאָ אין די רײַהען פֿון די פּאַרטייען פֿון די עקספּלואַטאַטאָרען. אויב ער וויל אַרבייטען פּאָליטיש, בלײַבט איהם מעהר ניט ווי צוזושטעהן צו דער פּאַרטיי פֿון פּראָלעטאַרישען קלאַסען־קאַמפף, צו דער סאָציאַל־דעמאָקראַטיע.

אויב דער פּראָלעטאַריאַט איז צוליעב זײַן קלאַסען־לאַגע געצוואונגען אויף אַזאַ אופן צו פערברייטערען זײַן קאַמפף געגען זײַן איינענער עקספּלואַטאַציע און אונטערדריקונג — אין אַ קאַמפף געגען אַלע מינים פֿון עקספּלואַטאַציע און אונטערדריקונג; אויב ער איז געצוואונגען דעם קאַמפף פאַר זײַנע קלאַסען־אינטערעסען צו מאַכען פאַר אַ קאַמפף פאַר פרייהייט און גערעכטיגקייט פאַר אַלעמען, — זענען פֿון דער אַנדערער זײַט אַלע קעמפפער פאַר די אַלגעמיינע פרייהייט און גערעכטיגקייט, פֿון וועלכע קלאַסען זיי זאָלען ניט זײַן, געצוואונגען, צוליעב דעם בעזונדערען כאַראַקטער פֿון די פערשיעדענע

קלאַסען, צוצושטעהען צום פּראָלעטאַריאַט און איהם מיטצוהעלפען אין זיין קלאַסען־קאַמפף.

III. קלאַס און געזעלשאַפט.

א) דער פּאָפּולערער געזעלשאַפטליכער אידעאַל.

דאָס גאַנצע איז מעהר איידער דער טייל. אַזוי שטעהט אויך דער כלל־אינטערעס, דער געזעלשאַפטליכער אינטערעס, העכער איידער דער קלאַסען אינטערעס. אָבער מען דאַרף זיך ניט פאָרשטעלען, אַז דער געזעלשאַפטליכער אינטערעס שיידעט זיך אונטער פון קלאַסען־אינטערעס אין דעם זינען, וואָס דער לעצטער שטעלט פאָר אַזעלכע אינטערעסען, וועלכע זענען האַראַקטעריסטיש נאָר פאַר יעדען קלאַס בעזונדער, דער ערשטער, פערקעהרט, שטעלט פאָר אַזעלכע אינטערעסען, וועלכע זענען געמיינזאַם אַלע קלאַסען בכלל, און דעריבער קענען אַלע קלאַסען פון איין בעשטימטער געזעלשאַפט האָבען איין אַלגעמיינעם געזעלשאַפטליכען אינטערעס, אַזוי, אַז מען קען ריידען ניט נאָר וועגען דעם געגענזאַץ צווישען די קלאַסען, נאָר אויך וועגען די אַהדות צווישען זיי.

עס קען ניט זיין קיין גרעסערער טעות ווי דאָס. די אַלגעמיינע געזעלשאַפטליכע אינטערעסען זענען צו נאָהענט פערבונדען מיט די בעזונדערע קלאַסען־אינטערעסען, אַז זיי זאָלען קענען זיין איינע און די זעלבע פאַר יעדען קלאַס. גיכער געפינען מיר, אַז די בעציהונג פון די איינצעלנע קלאַסען בנוגע צו דיזע אַלגעמיינע געזעלשאַפטליכע אינטערעסען זענען פונקט אַזוי פערשידען און געגענזעצליך, ווי די אינטערעסען פון דיזע קלאַסען אַליין. דאָס טרעט אַרויס אויף דעם שאַרפסטען אופן אין דעם געזעלשאַפטליכען אידעאַל, וועלכען די ווייט־זעהענדע דיינקער פון יעדער קלאַס שטעלען אַרויס און וועלכער איז ניט קיין פראָסטער געדאַנקען־שפּיל, נאָר ער האָט אַ פּראַקטישע בעדייטונג, דערמיט וואָס ער גיט די מעגליכקייט אַרומצונעהמען אַלע פערשידענע געזעלשאַפטליכע שטרעבונגען פון דיזען קלאַס אין איין איינהייטליכע בעוועגונג, וועלכע געהט אין איין בעשטימטער ריכטונג. יעדער קלאַס האָט זיין בעזונדערען טיפּ פון אַ געזעלשאַפטליכען אידעאַל, וועלכער ווייזט זיך אַלע מאָל אָפען אַרויס, ניט קוקענדיג אויף אַלע אָרטליכע און צייטווייליגע אָבווייכונגען אָן אַ זייט; און אַזוי ווי אַלע פערשידענע קלאַסען פון דער היינטיגער געזעלשאַפט קען מען בעצם איינטהיילען נאָר אין דריי הויפּט־קלאַסען, פון וועלכע די אַנדערע

קלאַסען זענען נאָר צווישען־גלידער און בײַ־קלאַסען, אַזוי קען מען אויך אַלע געזעלשאַפטליכע אידעאַלען פון היינטיגער צייט אײַנטיילען, נאָר אין דרײַ גרויסע טיפּען פון אידעאַלען: דיזע פעאָדאַלען אָדער רעאַקציאָנערען, דעם ליבעראַלען אָדער פּאַקטיש קאָנסערוואַטיווען און דעם סאָציאַליסטישען אָדער פּאַקטיש פּראָגרעסיווען. דיזע אידעאַלען זענען אַזוי פײַנדליך איינער צו דעם אַנדערען אין קענען זיך אַזוי בשום אופן ניט פערטראָגען, פּונקט ווי די היינטיגע פּראַקטישע אינטערעסען פון די דרײַ גרויסע קלאַסען.

דער ערשטער אידעאַל איז צוגעפּאַסט צו די אינטערעסען פון ערד־אייגענטום, און איבערהויפּט פון דעם גרויסען ערד־אייגענטום; דער קליינער ערד־בעזיצער בעקומט דאָך זײַן הכנסה מעהר פון זײַן אַרבייט איידער פון זײַן אייגענטום, און דעריבער בילדעט ער אַ צווישען־גליד, וועלכער דריקט ניט אויס דעם טיפּ אין ריינעם געשטאַלט.

דאָס ערד־אייגענטום האָט פערשטאַנען זעהר גוט זיך אײַנצואָרדנען אין דער קאַפּיטאַליסטישער געזעלשאַפט. ער האָט בעקומען אין איהר אַ פּריווילעגירטע לאַגע. ער בעקומט זײַנע הכנסות, גאָר ניט טוענדיג פאַר די געזעלשאַפט און ניט אָנווענדענדיג פון זײַן זײַט קיין שום מיה — דאָס הייסט ער בעקומט זײַן הכנסה מעהר ניט ווי פון דעם פשוט׳ען ערד־אייגענטום און ניט פון דער לאַנדווירטשאַפטליכער פּראָדוקציאָן; זײַן הכנסה איז די ערד־רענטע ווי זי טרעט אַרויס אין איהר ריינסטען געשטאַלט אין דער סיסטעמע פון אַרענדעס, וואו דער ערד־בעזיצער און דער לאַנד־ווירט, וועלכער נעהמט בײַ איהם די ערד אויף אַרענדע, זענען צוויי בעזונדערע פּערזאָנען. און די ערד־רענטע האָט בכלל אין דעם משך פון לעצטען יאָהרהונדערט שטענדיג געשטיגען ווען מען זאָל ניט נעהמען אין בעטראַכט איינינע קורץ־דויערענדע און אָרטיגע שטערונגען. אָבער ניט קוקענדיג אויף דעם, פיהלט זיך דאָך דאָס ערד־אייגענטום אין היינטיגער געזעלשאַפט ניט גוט. האָטש אַבסאָלוט*) האָט זיך זײַן לאַגע פערבעסערט, אָבער רעלאַטיוו*) איז זי דאָך אַ סך ערגער געוואָרען; אָבער די לאַגע פון אַ קלאַס אין דער געזעלשאַפט הייננט אָב ניט פון איהר אַבסאָלוטען, נאָר פון איהר רעלאַטיווען פאָרטשריט, ד. ה. פון איהר פאָרטשריט אין פערגלײַך מיט די פאָרטשריטען פון אַנדערע קלאַסען. און דאָ פיהלט זיך דאָס ערד־אייגענטום זעהר ביטער, אַז דער קאַפּיטאַל יאָגט איהם אַלץ

---

*) א ב ס א ל ו ט הייסט נעהמען אַ זאַך ווי זי איז פאַר זיך אַליין; ר ע ל א ט י ו ו הייסט נעהמען די זאַך אין פערגלייך מיט אַנדערע זאַכען.

מעהר און מעהר אַריבער, — איהם, וועלכער איז אין דער צייט פון מיטעלאַלטער געווען אַלמעכטיג. אמת, די ערד-רענטע שטייגט, בעת דער ריוח פון קאַפּיטאַל ווערט נידעריגער, אָבער דיזע ערשיינונג נאַרט אָפּ. די ערד-רענטע שטייגט נאָר אין בעציהונג צו איין בעשטימטען שטיק לאַנד, למשל, אין בעציהונג צו אַ העקטאַר ערד, אָבער דער גאַנצער שטח ערד, וואָס ווערט בעאַרבייט אין די אַלטע קולטור-לענדער, פערגרעסערט זיך ניט פיעל. דער ריוח פון קאַפּיטאַל ווערט נידעריגער אין בעציהונג צו אַ געוויסען סכום פון קאַפּיטאַל, אָבער די גאַנצע מאַסע פון קאַפּיטאַל ווערט אַלץ אונגעהייערער פערמעהרט. אָט דעריבער וואַקסט די מאַסע פון ריוח אויפ'ן קאַפּיטאַל, וועלכע פאַלט אַריין אין די הענד פון דעם קאַפּיטאַליסטען-קלאַס, אַ סך גיכער איידער די מאַסע פון דער ערד-רענטע, וועלכע קומט אָן די ערד-בעזיצער.

אַ ביישפּיעל וועט דאָס מאַכען קלאָר. לאָמיר אָננעהמען, אַז אין אַ געוויסען לאַנד איז די ערד-רענטע אין דעם משך פון 19-טען יאָהר-הונדערט פערדאָפּעלט געוואָרען און די גרוים פון דעם ערד-שטח איז געבליבען די זעלבע ווי פריהער. דאַן האָט זיך דער סך-הכל פון דער הכנסה פון די ערד-בעזיצער פאַר זייער ערד-אייגענטום אויך פערדאָפּעלט. לאָמיר זיך פאָרשטעלען, אַז די אַלגעמיינע הכנסה האָט געשטיגען פון 500 אויף 1,000 מיליאָן. אין דער זעלבער צייט איז די ראַטע פון ריוח געפאַלען ביז אַ העלפט, למשל, פון 20 פּראָצענט אויף 10, אָבער די גאַנצע מאַסע פון קאַפּיטאַל האָט זיך פערגרעסערט אין 20 מאָל, אַלזאָ דער סך-הכל פון דער הכנסה פון דעם קאַפּיטאַליסטען-קלאַס איז אין 10 מאָל געוואָרען גרעסער, למשל פון 200 ביז 2,000 מיליאָן. דאָס רייכטום אין די עקאָנאָמישע מאַכט פון די קאַפּיטאַליסטען, אין פערגלייך צו די ערד-בעזיצער, איז צום סוף פון דעם יאָהר-הונדערט געוואָרען גרעסער אין פינף מאָל, אָדער דאָס רייכטום און די עקאָנאָמישע מאַכט פון די ערד-בעזיצער אין פערגלייך מיט דעם קאַפּיטאַל איז אין פינף מאָל געוואָרען קלענער, איידער אין אָנהויב פון יאָהר-הונדערט.

די ציפערען, וועלכע זענען דאָ ערשט געבראַכט, זענען גענומען סתם, נאָר צוליעב אַ ביישפּיעל, אָבער פּראַקטיש געהט טאַקי די עקאָנאָמישע ענטוויקלונג אין דיזער ריכטונג.

און ניט נאָר עקאָנאָמיש ווערט דאָס ערד-אייגענטום אַלץ מעהר אָבגעשטופּט אָן אַ זייט דורך דער אינדוסטריעלער ענטוויק-

לונג, נאָר אויך פּאָליטיש. אין דער פעאָדאַל-צייט**) איז די הערשענדע פאָרמע פון פּראָדוקציאָן געווען די לאַנדווירטשאַפט, וועלכע עס האָט זעלבּסטשטענדיג געפיהרט דער קליינער בּויער. דאָס איז אָבער אַזאַ מין טהעטיגקייט, וועלכע שלינגט אַזוי איין דעם פּראָדוצירער און שניידט איהם אַזוי אָב פון דער גאַנצער וועלט, וועלכע געפינט זיך ווייטער פון זיין דאָרף, אַז ער פערלירט די מעגליכקייט צו קימערען זיך שטענדיג וועגען פּאָליטישע און אַנדערע וויכטיגערע געזעלשאַפטליכע אינטערעסען און נעהמען אַנ'אַקטיווען אָנטהייל אין די קאַמפּפען, וואָס קומען אַרויס צוליעב דיזע פראַגען. די דאַגות וועגען אַזעלכע אינטערעסען לאָזט ער איבּער פאַר אַנדערע: פאַר די ריטער**), גלהים, געדונגענע סאָלדאַטען, בּיוראָקראַטען און זייערע הערען — די פירסטען, וועלכע האָבּען זיך בּענוצט מיט דער מאַכט, וואָס זיי האָבּען דורך דעם געקריגען, כּדי נאָך מעהר צו בּעדריקען די בּויערן און אויסצוזויגען זייער בּלוט, איידער זיי צו בּעשיצען. וואו דער עקאָנאָמישער פונדאַמענט פון דער מלוכה איז די קליינע בּויערליכע ווירטשאַפט, דאָרטען פיהרט דאָס מיט אַ נאַטירליכער נויטיגקייט צו דער הערשאַפט פון אַ פעאָדאַלער אַריסטאָקראַטיע, אָדער צו אַ דעספּאָטיזם נאָך דעם מוסטער פון די מיט אַ נאַטירליכער נויטווענדיגקייט צו דער הערשאַפט פון אַ פעאָדאַלער דעם לאַנד, אַזוי ווי דאָס איז געווען אין דער אַלטער שווייץ אָדער אין האָלענדישען פריזלאַנד, האָבּען די בּויערן געקענט זיך בּעפרייען פון דיזען יאָך. דאָס, וואָס אין דיזע געגענדען האָט זיך געקענט איינהאַלטען די דעמאָקראַטישע פרייהייט, האָבּען זיי אפשר פיעל מעהר צו פערדאַנקען דעם פאַקט, וואָס דאָרטען האָט זיך די בּעפעלקערונג מעהר בּעשעפטיגט מיט פאַסטוכעריי איידער מיט ערד-אַרבּייט, איידער דעם, וואָס אין דיזע געגענדען געפינען זיך נאַטירליכע מיטלען זיך צו פערטיידיגען. פעלקער, וואָס בּעשעפטיגען זיך מיט פאַסטוכעריי, זענען אַלע מאָל ליבּהאָבּער פון פרייהייט און קענען זיך פערטיידיגען. פערקעהרט, וואו עס הערשט די ערד-אַרבּייט, דאָרטען שפּראָצט דערפון אַרויס די קנעכטשאַפט פון די, וואָס פיהרען אַליין זייער לאַנד-ווירטשאַפט.

דיזער גן-עדן התחתון פון דער פעאָדאַלער אַריסטאָקראַטיע ענדיגט זיך גלייך ווי עס הייבּט זיך אָן צו ענטוויקלען אַ שטאַרקע

---

*) ד. ה. אין דער צייט פון מיטעלאַלטער.

**) ריטער — שטאַמט פון וואָרט רייטער. די ריטער האָבּען געשפּיעלט פאַרצייטען אין רוים און דערנאָך אין מיטעלאַלטער אַ גרויסע ראָלע, ווי בּיי אונז די אַמאָליגע פּריצים; זיי זיינען געווען אַ בּעזונדערער שטאַנד.

שטאָדטישע אינדוסטריע. דערפון וואַקסען אויס קלאַסען, וועלכע טרעטען אַרויס אַלץ פיינדליכער געגען דער פעאָדאַלער אַריסטאָקראַטיע און וועלכע פערניכטען סוף־כל־סוף איהר איבער־הערשאַפט ניט נאָר אין די שטעדט, נאָר אויך אין די דערפער. דאָס זענען געווען די פראָלעטאַריער און די קליין־בירזשואַזיע פון די שטעדט, וועלכע האָבען אויך די בויערן געבראַכט די בעפרייאונג פון דעם פריצישען יאָך. די צושטערער פון דער באַסטיליע האָבען צושטערט די יסודות פון דער בויערליכער שקלאַפעריי ניט נאָר אין פראַנקרייך, נאָר אויך אין האַלב אייראָפּאַ; די פראַנצויזישע רעוואָלוציאָנערע אַרמייען האָבען פיעל מעהר געמאַכט, למשל, פאַר די בעפרייאונג פון די בויערן אין דער שווייץ איידער די אַזוי פיעל געריהמטע אַלטע קאַנטאָנען, די געבורטס־שטעדט פון טעלל און ווינקעלריד*), וועלכע האָבען אפילו געקענט דערשלאָגען זיך פרייהייט, אָבער נאָר צו דערצו, כדי אַרויפצולייגען אויף זייערע שכנים נאָך אַ שווערערען יאָך. וואָס מעהר עס וואַקסט די אינדוסטריע פון די שטעדט, אַלץ גרעסער ווערט די געפאַהר פאַר די פּאָליטישע מאַכט פון דעם גרויסען ערד־אייגענטום. עס איז קיין וואונדער ניט, וואָס דיזער קלאַס פיהלט זיך ניט גוט אין דער קאַפּיטאַליסטישער געזעלשאַפט, אין וועלכער עס וואַקסט אַפילו יע די ערד־רענטע, אָבער וועלכע מאַכט אַלץ ווייניגער בעדייטענד זיין רעלאַטיווע עקאָנאָמישע און פּאָליטישע לאַגע. אמת, ביי געוויסע בעדינגונגען קען וואַקסען די פּאָליטישע מאַכט פון די ערד־בעזיצער אַפילו אויך אין דער היינטיגער געזעלשאַפט; די פּאָליטישע און עקאָנאָמישע מאַכט מוזען ניט שטענדיג געהן פונקט האַנד אין האַנד אין זייער ענטוויקלונג, אָבער אַ לאַנגע צייט נאָכאַנאַנד קענען זיי פאָרט ניט געהן אין פערשידענע ריכטונגען, און סוף־כל־סוף ווייזט זיך דער עקאָנאָמישער פונדאַמענט פאָרט אַרויס אַלס די בעשטימענדע קראַפט. אומעטום, וואו די פּאָליטישע מאַכט פון אַ וועלכען עס איז קלאַס קומט אַריין אין אַ ווידערשפּרוך מיט זיין עקאָנאָמישער מאַכט, דאָרטען מוז זי סוף־כל־סוף צובראָכען ווערען, און וואָס גרעסער עס איז דיזער ווידערשפּרוך, וואָס לייננגער ער דויערט, אַלץ מיט אַ שטאַרקערע קאַטאַסטראָפע מוז פאָרקומען די צובּרעכונג פון דיזער מאַכט.

---

*) טעלל און ווינקעלריד זיינען געוועזן צוויי העלדען פון דעם שווייצארישען פאָלק אין דער צייט פון זיין קאַמפף פאַר זיין פרייהייט און אונאָבהענגיגקייט.

עס איז קיין וואונדער ניט, וואָס די ערד־בעזיצער, האָטש זיי געפינען זיך אין אַ פּריווילעגירטער לאַגע, דאָך פאַנטאַזירען זיי וועגען נאָך אַ ברייטערען עקאָנאָמישען יסוד פאַר זיך איידער דער, וועלכען עס קען זיי געבען די קאַפּיטאַליסטישע געזעלשאַפט; זיי פאַנטאַזירען וועגען אַזאַ יסוד, וועלכען זיי האָבען געהאַט אין דער פעאָדאַלער געזעלשאַפט. דיזע געזעלשאַפט איז זייער אידעאַל, ווידער איהר אויפצולעבען — דאָס איז זייער העכסטער וואונש. נאַטירליך דאַרף דאָס זיין אַ אידעאַלע פעאָדאַלע געזעלשאַפט, אָהן איהרע פינסטערע שאָטענס, נאָר מיט אַלע איהרע ליכטיגע זייטען, אַ געזעלשאַפט, וועלכע זאָל אין זיך פעראייניגען די גאַנצע פּראַכט פון דער ריטער־צייט צוזאַמען מיט אַלע תענוגים פון דער הייניטיגער צייט. אַזאַ געזעלשאַפט איז ניט מעגליך; די ליכטיגע זייטען מיט די פינסטערע שאָטענס זענען זעהר ענג פערקניפּט איינע מיט די אַנדערע און מען קען זיי ניט פאַנאַנדערטיילען נאָך דעם אייגענעם ווילען. ווער עס וויל די תענוגים פון הייניטיגער צייט, דער מוז אויך נעהמען די טעכנישע און סאָציאַלע איינריכטונגען, מיט וועלכע זיי זענען ענג פערבונדען; ווער עס וויל דעם מיטעלאַלטער, דער מוז זיך אויך אומקעהרען צו דער באַרבאַריי פון יענער צייט.

אָבער האָטש דער פעאָדאַלער געזעלשאַפטליכער אידעאַל איז געוואָרען אונמעגליך, דאָך בילדעט ער אין דעם הייניטיגען געזעלשאַפטליכען לעבען זעהר אַ רעאַלע קראַפט. דאָס איז דערפאַר, ווייל דיזער אידעאַל גיט אַ בעשטימטע ריכטונג אַלע פּראַקטישע געזעלשאַפטליכע שטרעבונגען פון די פּאַרטייען, וועלכע דינען דעם ערד־אייגענטום. יעדער געזעלשאַפטליכער פּראָגרעס וואַרפט אויף זיי אַ פחד, יעדער רעאַקציאָנערער טריט, ווען אַפילו ער זאָל דירעקט ניט האָבען קיין שום שייכות צו זייערע קלאַסען־אינטערעסען, ווערט פון זיי געשטיצט סיי אין דער וויסענשאַפט, סיי אין דער קונסט, סיי אין דער קירכע, סיי אין דער אינדוסטריעלער אָרגאַניזאַציע (למשל בנוגע צו די צעכען א. ז. וו.), אויף וויפיעל זייער ערד־רענטע איז דירעקט ניט צוזאַמענגעבונדען מיט אַ וועלכען עס איז עקאָנאָמישען פּראָגרעס. דאַמאָלסט, פערשטעהט זיך, ווייזט זיך אַרויס דער קלאַסען־אינטערעס און אָפט אויך דער פערזענליכער אינטערעס אַ סך שטאַרקער, איידער דער אידעאַל.

בכלל קען מען זאָגען, אַז די געזעלשאַפטליכע אינטערעסען פון דעם גרויסען ערד־אייגענטום זענען גאָר עפּעס אַנ׳אַנדער זאַך, איידער די אינטערעסען פון דער הייניטיגער געזעלשאַפט. עס איז

זײַ גאָר אוּנמעגליך צו פֿעראײניגען, זײ שטעהען אין דעם שטאַרקסטען היפוך אײנע געגען די אַנדערע. די געזעלשאַפטליכע אינטערעסען פֿון דעם גרױסען ערד־אײגענטוּם װענען געװאָרען דער שעדליכסטער עלעמענט פֿאַר די געזעלשאַפט.

ב) דער ליבעראַלער געזעלשאַפטליכער אידעאַל.

ניט בעסער בעשטעהט די זאַך מיט די געזעלשאַפטליכע אינ־טערעסען פֿון דעם קאַפּיטאַליסטען־קלאַס. דיזער קלאַס איז אױף דעם העכסטען אופֿן פֿעראינטערעסירט אַײנצוהאַלטען די הײַנטיגע געזעל־שאַפֿטס־אָרדנונג, װעלכע איז קודם כל נוציג פֿאַר איהם אַלײן. די בעלי־הבתים פֿון די פּראָדוקציאָנס־מיטלען װענען די הערשער איבער דער פּראָדוקציאָן און דערמיט אױך איבער דער גאַנצער געזעלשאַפט. אָבער די טעכנישע ענטװיקלונג בעשאַפט אין הײַנטיגער צײַט אַלץ גרע־סערע מאַסען פֿון אַלץ טײַערערע פּראָדוקציאָנס־מיטלען (מאַשינען, געּ־בײַדען, רױהע מאַטעריאַלען, טראַנספּאָרט־מיטלען) אין פֿערגלײַך מיט דעם צאָהל פֿון די פֿערנעמענע אַרבײַטער און פֿון די שכירות, װאָס זײ בעקומען. שױן דאָס אַלײן מוז בײַ דער הערשאַפט פֿון פּריװאַט־אײגענטום אױף די פּראָדוקציאָנס־מיטלען אַלץ מעהר מאַכען דיזע פּראָדוקציאָנס־מיטלען פֿאַר אַ פּריװילעגיע פֿון דעם קאַפּיטאַליסטען־קלאַס און פֿערװערסערען זײַן קראַפֿט אין זײַן מעהיגקײַט צו עקספּלואַ־טירען. אָבער אין דער זעלבער ריכטונג װי די טעכנישע ענטװיקלונג װירקט אױך די עקאָנאָמישע ענטװיקלונג, װעלכע פֿיהרט דערצו, אַז די פּראָדוקציאָנס־מיטלען קלײַבען זיך צונױף, קאָנצענטרירען זיך אין אַלץ אַ קלענערע צאָהל פֿון הענד. בעזונדערס העלפֿען דער גיכ־קײַט פֿון דיזער ענטװיקלונג די קאַרטעלען און טראָסטען*).

אמת, אױף דערױף ענטפֿערט מען אַפֿילו, אַז דיזע ענטװיק־לונג בעגעגענט זיך מיט אַן אַנדערע ענטװיקלונג, נאָך אַ שטאַרקערע, װעלכע פֿיהרט צו דער דעצענטראַליזאַציע**) פֿון די פֿערמעגענס. אַ

---

*) קאַרטעלען און טראָסטען, אָדער װי מען רופֿט דאָס אױך סינדיקאַטען, הײסען אונטערנעהמער־חברות, װאָס װערען געבילדעט מיט דעם צװעק צו פֿאַרמײדען די קאָנקורענץ צװישען די אונטערנעהמונגען פֿון אײן בעשטימטען צװײג פֿון דער אינדוסטריע אָדער האַנדעל. אַנדערע קאַרטעלען און טראָסטען נעהמען אָן די פֿאָרמע פֿון אײן גרױסע אונטערנעהמונג מיט אײן אַל־געמײנער פֿיהרונג פֿאַר דעם גאַנצען צװײג פֿון דיזער אינדוסטריע אין גאַנצען לאַנד אָדער אין עטליכע לענדער.

**) דעצענטראַליזאַציע איז דער היפוך פֿון צענטראַליזאַ-

דאַנק דער סיסטעמע פון אַקציען־געזעלשאַפטען, ווערט אַלץ גרעסער, און ניט קלענער, די צאָהל פון די פערמעגענדע, פון די, וואָס האָבען אַ חלק אין די פּראָדוקציאָנס־מיטלען. סטאַטיסטישע ראַיות צו בעווייזען דיזע מיינונג האָט מען אונז ניט געבראַכט, די פאַקטען בעווייזען פונקט פערקעהרט; נאָר ווען אַפילו מיר וואָלטען אָננעהמען, אַז דיזע מיינונג איז ריכטיג, וואָלט דאָס פאָרט גאָר נישט בעוויזען געגען דער קאָנצענטראַציע פון קאַפּיטאַל. דיזע קאָנצענטראַציע איז אַ ערשיינונג פון פּראָצעס פון דער פּראָדוקציאָן, וועלכע איז אונאָבהענגיג פון דעם פאַקט, וואָס איז שייך צו דעם פּראָצעס פון דער פאַנאַנדערטיילונג, פון דעם פאַקט, אַז די צאָהל־מענשען, וועלכע האָבען אַ חלק אין פּראָדוקט, וואַקסט אַלץ מעהר. אָבער דאָס, וואָס עס שפּיעלט די בעשטימענדע ראָליע אין דער געזעלשאַפט, איז דער פּראָצעס פון דער פּראָדוקציאָן און ניט דער פּראָצעס פון דער פאַרנאַנדערטיילונג.

אַ ביישפּיעל וועט דאָס קלאָר מאַכען. לאָמיר אָננעהמען, אַז אין אַ וועלכען עס איז לאַנד עקסיסטירט אַ געוויסער צווייג פון אינדוסטריע, וואָס בעשטעהט פון הונדערט פאַבריקען, וואו יעדע פאַבריק איז ווערט אַ מיליאָן און יעדע האָט זיך איהר בעזונדערען בעל־הבית. דער טראָסט מאַכט, אַז דיזע אַלע בעזונדערע פערמעגענס ווערען איין פערמעגען פון איין אַקציען־געזעלשאַפט, אָבער אין איין צייט פעראייניגט ער זיי אונטער איין אַלגעמיינע פיהרונג. די אַקציעס ווערען צוטיילט צווישען טויזענד בעזיצער. די צאָהל פון בעזיצער פון די הונדערט פאַבריקען איז אַלזאָ אין 10 מאָל געוואָרען גרעסער. אָבער ניט קוקענדיג אויף דעם, איז איצט פאָרט דיזער אינדוסטריע־צווייג מאָנאָפּאָליזירט געוואָרען פון איין אונטערנעהמונג, און איהר הערשאַפט איבער די אַרבייטער און איבער דעם מאַרק פון סחורות, איהר שעדליכקייט און אונערטרעגליכקייט בלייבען אַלץ די וועלכע סיי די גאַנצע הכנסה פון דיזער מאָנאָפּאָל ווערט אַראָבגעלאָזען אין איין קעשענע, סיי אין טויזענד קעשענעס.

צ י ע. צענטראַליזאַציע הייסט — די צוזאַמענציהונג, די צונויפקלייבונג אין איין פונקט, אין איין צענטער; אין ווירטשאַפטליכען זינען הייסט דאָס די אָנקלייבונג פון ערד־אייגענטום און קאַפּיטאַל אין ווענִיגע הענד. ד ע צ ע נ ט ר אַ ל י זאַ צ י ע איז דער היפּוך דערפון, ד. ה. די פאַרנאַנדערשפּרייטונג, די פאַרנאַנדערטיילונג אין עטליכע אָדער אין אַ סך פונקטען, צענטרען; אין ווירטשאַפטליכען זינען — די פאַרנאַנדערטיילונג פון ערד־אייגענטום און קאַפּיטאַל אין פיעל הענד.

דער קלאַס, וועמעס רײַכטום וואַקסט מעהר ווי בײַ אַלע אַנדערע דורך די עקאָנאָמישע ענטוויקלונג אויף דעם יסוד פון דעם הײַנטיגען געזעלשאַפטס־אָרדנונג ,— דאָס איז דער קאַפּיטאַליסטען־קלאַס.

פערשיעדענע מליצים (פערטײדיגער) פון דיזער געזעלשאַפטס־אָרדנונג ווילען אָבער דערמיט ניט אײַנשטימען; זיי ווילען אונז אײַנשמועסען, אַז דער הלק פון די קאַפּיטאַליסטען אין נאַציאָנאַלען פּראָדוקט ווערט אַלץ קלענער, ווײַל דער ריוח אויפ׳ן קאַפּיטאַל ווערט אַלץ קלענער, בעת די שכירות ווערען אַלץ גרעסער. אָבער אַזעלכע הקירות זענען געבויט אויף פּשוטע הוקעס־פּוקעס־דרײדלאַך. מיר האָבען שוין פריהער געזעהען, אַז האָטש די ראַטע פון ריוח ווערט נידעריגער, אָבער די מאַסע פון ריוח פון דעם קאַפּיטאַליסטען־קלאַס וואַקסט, און זי וואַקסט אַ סך גיכער, איידער די מאַסע פון ערד־רענטע. זי וואַקסט אויך גיכער, איידער די מאַסע פון די אַרבײטס־שכירות. אָבער דיזער גיכער וואוקס ווערט פערמאַסקירט דורך דעם, וואָס די גרוים פון קאַפּיטאַל, וועלכע קומט אוים אויף איין אַרבײטער, וואַקסט אַ דאַנק דער טעכנישער ענטוויקלונג נאָך גיכער, אַזוי, אַז דער ריוח, האָטש ער ווערט אויף יעדען אַרבײטער גרעסער, דאָך אָבער ווערט ער קלענער אין פערגלײַך צו אַ בעשטימטער גרוים פון קאַפּיטאַל.

אַ בײַשפּיעל וועט דאָס ערקלערען.

מיר האָבען פריהער אָנגענומען, אַז די מאַסע פון קאַפּיטאַל איז אין אַ געוויסען לאַנד אין דעם משך פון דעם לעצטען יאָהר־הונדערט געוואָרען 20 מאָהל גרעסער, בעת די ראַטע פון ריוח איז אויף אַ העלפט קלענער געוואָרען. לאָמיר נאָך אָננעהמען, אַז די צאָהל פון די שכירות־אַרבײטער איז אין 3 מאָל גרעסער געוואָרען און זייערע שכירות האָבען געשטײַגט אויף 50 פּראָצענט. אויף אַזאַ אופן איז די מאַסע פון די שכירות געוואַקסען אויף 450 פּראָצענט, בעת די מאַסע פון ריוח האָט זיך אין דער זעלבער צײַט אויפגעהויבען אויף 1,000 פּראָצענט, ניט קוקענדיג אויף דעם, וואָס די ראַטע פון ריוח איז אין דער זעלבער צײַט געפאַלען פון 20 ביז 10 פּראָצענט.

דיזע ציפערען זענען נאַטירליך סתם אַזוי גענומען, אָבער זיי דײַטען אָן די ריכטונג פון דער ענטוויקלונג. נאָך די סטאַטיסטישע ציפערן פון בוילי, וועלכע זענען ניט אין גאַנצען פרײַ פון טעות׳ן, אָבער אויף וועלכע מען קען זיך גיכער פערלאָזען, איידער אויף אַלע איבעריגע, וואָס זענען געגעבען געוואָרען איבער דיזען ענין און וועלכע מאָלען דעם צושטאַנד פון די זאַכען גיכער מיט ראָזאָווע פאַר־

בען אידער מיט שווארצע, איז אין ענגלאַנד הונדערטמאָל אויף יעדען אַרבייטער אייסגעקומען:

	די שכירות.	די מאַסע פון מעהרווערט. (דער ריוח צוזאַמען מיט די בייערשיינונגען)
	מאַרק	מאַרק
1860 יאָהר	768	736
1891 יאָהר	1,074	1,202
	צוואַקס 306	466
	אָדער 40%	אָדער 60%

די מאַסע פון מעהרווערט האָט אַלזאָ גיכער געשטיגען, איידער די מאַסע פון די שכירות. ווען אָבער די מאַסע פון קאַפּיטאַל אויף יעדען אַרבייטער וואָלט געוואַקסען אין איין צייט, למשל, פון 5,000 אויף 10,000 מאַרק, דאַן וואָלט די ראַטע פון ריוח (אין פּראָצענט זינגען) געפאַלען פון 14 ביז 12 פּראָצענט. מען זעהט, אַז די פּערקלענערונג פון דער ראַטע פון ריוח בעווייזט נאָך גאָר נישט געגען דער פּערגרעסערונג פון דער עקספּלואַטאַציע.

און דער קאַפּיטאַליסטען-קלאַס, ניט קוקענדיג אויף דיזער פּערקלענערונג פון דער ראַטע פון ריוח אין דער צייט ווען די ערד-רענטע און די שכירות וואַקסען, פיהלט די פונדעמענטען ניט ווי א שטיף-קינד אין דער היינטיגער געזעלשאַפט. פּערקעהרט, ער פּראָטעסטירט אויף דעם שמאַרקסטען אופן געגען דעם געדאַנק איינצופיהרען אויף דעם אָרט פון דיזער געזעלשאַפט אַן אַנדערע. די געזעלשאַפטליכע אָרדנונג, אַזוי ווי זי איז איצט, איז פּונקט צוגעפּאַסט צו זיינע בעדערפעניסען, און פון קיין אַנדער אָרדנונג וויל ער גאָר ניט וויסען. דער געזעלשאַפטליכער אידעאַל פון אונזערע ליבעראַלע פּאָליטיקער און דענקער בויט זיך דערינער אין גאַנצען אויף דיזער געזעלשאַפט-אָרדנונג. ער איז ניט מעהר ווי די אידעאַליזירונג פון דער היינטיגער געזעלשאַפט, ד. ה. די אויסמאָהלונג פון איהרע ליכטיגע זייטען אָהן די פינסטערע שאָטענס.

עס איז ניטאָ קיין מענש, וועלכען עס זאָל טהון הנאה דער עלענד און נויט, די אונוויסענהייט און אַכזריות, די קריזיסען און קאַטאַסטראָפען. די אידעאַלע ליבעראַלע געזעלשאַפט איז אַלזאָ די היינטיגע געזעלשאַפט, אָהן „די געשווירען", וועלכע זענען אויף איהר אויסגעוואַקסען און אויף וועלכע מען קוקט ווי אויף קינדער-קראַנקהייטען, וואָס וועלען, ווי מען האָפט, פערשווינדען מיט דעם גאַנג פון דער „אָרגאַנישער" ענטוויקלונג. אָבער אונטער „אָרגאַנישע" ענטוויקלונג פערשטעהען אונזערע בורזשואַזע סאָציאַל-רעפאָרמער די היילונג פון די

געזעלשאַפטליכע קראַנקהייטען מיט באַבסקע סגולות, בײַ וועלכע מען בעמיהט זיך מיט אַלע מעגליכקייטען חס וחלילה ניט אָנצורירען די פונדאַמענטען, אויף וועלכע די היינטיגע געזעלשאַפט איז געבויט. דיזע פונדאַמענטען זענען — פּריוואַט־אייגענטום אויף די פּראָדוקציאָנס־מיטלען און דער ריוח. פאַר יעדער בעגרענעצונג פון די הערען־רעכטען פון קאַפּיטאַליסט אין זיין „הויז", ד. ה. אין וואַרשטאַט, וואו די אַרבייטער אַרבייטען אויף איהם, ווי אויך פאַר יעדע בעגרענעצונג פון ריוח, טרעט אַב די „אָרגאַנישע" ענטוויקלונג דערשראָקענערהייט צוריק. יעדע איבערטרעטונג איבער דיזע גרענעצען ווערט מיט דער גרעסטער אויפרעגונג צוריקגעשטויסען ווי אַ רעוואָלוציע און קאָנפּיסקאַציע פון פערמעגען.

די יאָגעניש נאָך ריוח — דאָס איז די שטאַרקסטע טרייבקראַפט פון דער קאַפּיטאַליסטישער געזעלשאַפט, אָבער אויך דער גרעסטער צוים פאַר איהר; דיזער יאָגעניש נאָך ריוח האָט די צו פערדאַנקען פאַר איהר גרעסטען פאָרטשריט אין דער צייט פון איהר יוגענד; אָבער די אייגענע יאָגעניש נאָך פּראָפּיט ווערט אין דער צייט פון איהר עלטער די גרעסטע שטערונג פאַר'ן ווייטערען פּראָגרעס פון דער געזעלשאַפט.

דער קאַפּיטאַל שטעלט זיך מיט עקשנות אפילו געגען אַזעלכע פאָרטשריטען, וועלכע פערטשעפּען ניט דירעקט זיין ריוח, ווי צום ביישפּיעל, דעם אַכט־שטונדיגען נאָרמאַל־אַרבייטס־טאָג, וועלכער וואָלט, בײַ דעם היינטיגען צושטאַנד פון דער טעכניק, געקענט דורכגעפיהרט ווערען אָהן אַ שום שאָדען פאַר דער פּראָדוקטיוויטעט פון דער נאַציאָנאַלער אַרבייט. אָבער דער קאַפּיטאַל האָט מורא פאַר די פרייע צייט, וועלכע דער אַרבייטער וואָלט דורך דעם בעקומען. ער וואָלט זיך דאָך מיט דיזער פרייער צייט געקענט בענוצען, כדי זיך צו בילדען, כדי אויסצובויען און פערשטאַרקען זיינע אָרגאַניזאַציעס, כדי אָבצוגעבען זיך מיט מעהר אויפמערקזאַמקייט צו זיין פּאָליטישען און פּראָפעסיאָנעלען קאַמפּף, און דאָס וואָלט דאָך געווען געפעהרליך.

וואָס מעהר דער קאַפּיטאַליסטישער פּראָדוקציאָנס־אופן ווערט דער הערשענדער, אַלץ מעהר קאָנסערוואַטיוו ווערט דער קאַפּיטאַליסטען־קלאַס, אַלץ מיט מעהר אינצוטרוי שטעלט ער זיך געגען יעדען פאָרטשריט, אַלץ מיט אַ קלענערע דאגה פערבינדט ער זיך מיט די קרעפטען, וועלכע טרעטען אַרויס געגען יעדען פּראָגרעס און וועלכע האָבען דיערע טיפּסטע עקאָנאָמישע וואָרצלען אין די אינטערעסען פון דעם גרויסען ערד־אייגענטום. אָט פון דאַנען שטאַמט דער וואוקס

פון דער פּאָליטישער מאַכט פון די אַגראַריער, וועלכע שטעהט אין אַזאַ טיפען ווידערשפּרוך מיט זייער עקאָנאָמישער שוואַכקייט; אָט דערפון נעהמט זיך די שלאַפקייט און די מפלה פון דעם קאַפּיטאַליסטישען אידעאַליזם, פון דעם ליבעראַליזם.

די קלאַסען־אינטערעסען פון קאַפּיטאַל פיהרען צו אַזאַ פּאַר־שטעלונג וועגען דער געזעלשאַפט, וועלכע קען זיך פונקט אַזוי ווייניג פּאַסען צו דעם ווייטערען פּאָרטשריט און בליהונג פון דער גאַנ־צער געזעלשאַפט, ווי דער פעאָדאַלער אידעאַל.

ג) דער סאָציאַליסטישער אידעאַל.

אַנדערש איז דער קלאַסען־אינטערעס פון פּראָלעטאַריאַט. זיין געזעלשאַפטליכער אידעאַל קען זיך ניט אויפבויען ניט אויף דעם יוריסטישען פונדאַמענט פון פּריוואַט־אייגענטום אויף די פּראָדוקציאָנס־מיטלען, ניט אויף דעם עקאָנאָמישען פונדאַמענט פון דערווירטשאַפט צוליעב ריוח. אַלס דער קלאַס פון אונפּערמעגענדע, האָט ער ניט נאָר קיין שום אינטערעס אין דער עקסיסטענץ פון פּריוואַט־אייגענטום אויף די פּראָדוקציאָנס־מיטלען, נאָר זיין העכסטער אינטערעס איז צו פערניכטען דיזען מין אייגענטום. ווארים, ווי שוין געזאָגט, די בעלי־הבתים פון די פּראָדוקציאָנס־מיטלען הערשען איבער דער פּראָדוקציאָן און דערמיט אויך איבער דער געזעלשאַפט. דער פּראָלעטאַריער, וועל־כער איז געצוואונגען צו אַרבייטען מיט פרעמדע פּראָדוקציאָנס־מיטלען, איז דערמיט פערמשפּט צו זיין אַ קנעכט אין דער פּראָדוקציאָן און אונטערדריקט אין דער געזעלשאַפט; און צוליעב דער וואַקסענדער קאָנצענטראַציע פון די פּראָדוקציאָנס־מיטלען אין אַ קליינער צאָהל פון אונטערנעהמונגען פערליערט ער אַלץ מעהר די האָפנונג זיך צו בעפרייען פון דיזער קנעכטשאַפט אין די ראַמען פון דער עקסיסטירענ־דער רעכטס־אָרדנונג, אויפ׳ן פונדאַמענט פון פּריוואַט־אייגענטום אויף די פּראָדוקציאָנס־מיטלען. דעריבער צווינגט דער קלאַסען־אינטערעס דעם פּראָלעטאַריער, אַז ער זאָל מאַכען דאָס געזעלשאַפטליכע איי־גענטום אויף די פּראָדוקציאָנס־מיטלען פאַר זיין אידעאַל.

און אַקוראַט אַזוי פיינדליך, ווי געגען דעם פּריוואַט־אייגענטום אויף די פּראָדוקציאָנס־מיטלען, מוז ער אויך שטעהען געגען דער ווירט־שאַפט צוליעב ריווח, וועלכע שטאַמט נויטיג אַרויס ביי די היינטיגע עקאָ־נאָמישע בעדינגונגען פון דעם פּריוואַט־אייגענטום אויף די פּראָדוקציאָנס־מיטלען. דער ריוח — דאָס איז די טרייב־קראַפט פון דער היינטי־

נער פראדוקציאן, וואס מעהר ריוח צו בעקומען—דאס איז די לעבענס־אויפגאבע פון קאפיטאליסט. דאס ענטוויקעלט אין איהם די שטרעבונג אראבצודריקען די שכירות, צו פערלענגערען די ארבייטס־צייט, צו עקספלואטירען פרויען און קינדער, ארויסצווארפען ארבייטער אויפ'ן גאס, כדי צו שטעלען אויף זייער ארט מאשינען א. ז. וו., מיט איין ווארט, די שטרעבונג אנצווענדען אלע יענע מיטלען, וועלכע פערגרעסערען דעם עלנד און נויט פון די ארבייטער. די שטרעבונג צו ריוח—דאס איז די שטרעבונג צו דער פערדארבונג, צו דער פערשטארקטער פערשקלאפונג און עקספלואטאציע פון ארבייטער.

פון דעם פריוואט־אייגענטום אויף די פראדוקציאנס־מיטלען שטאמט אבער ארויס אויך דער פאקט, וואס די פראדוקציאן ווערט גע־פיהרט אהן א שום פלאן. פון דער יאגעניש נאך ריוח קומט ארויס פון איין זייט די אנקלייבונג אדער די „איינשפארונג" פון אלץ גרעסערע מאסען פון קאפיטאל, וועלכע זוכען א פראדוקטיווע אנווענדונג, פון דער אנדערער זייט דער וואוקס פון די מותרות פון די פראדוקטען איבער דעם, ווי פיעל דער ארבייטער־קלאס פערברויכט: די פעראיי־ניגטע ווירקונג פון דיזע אלע קרעפטען פיהרט צו קריזיסען, וועלכע הור'ן זיך איבער מיט דער נויטווענדיגקייט פון א נאטור־ערשיינונג, צו קריזי־סען, וועלכע גיבען צו צו די יסורים פון עקספלואטאציע און אונטער־דריקונג, וואס די ארבייטער ליידען פונקט אזוי ווי אמאל די שקלאפען און די פאנשטשיזניקעס (לייב־אייגענע), נאך די יסורים פון שטענדיגע אונזיכערהייט אין דער עקסיסטענץ, די שטענדיגע סכנה פון ארבייטס־לאזיגקייט און פון פשוט'ען הונגער־טוידט.

אזוי וואקסט ארויס פון דער קלאסען־לאגע פון פראלעטאריאט ניט נאר דער אידעאל פון געזעלשאפטליכען אייגענטום אויף די פראדוקציאנס־מיטלען, נאר אויך דער אידעאל פון דער דערמיט צוזא־מענגעבונדענער געזעלשאפטליכער רעגולירונג פון דער פראדוקציאן, דער אידעאל, אז די טרייב־קראפט פון דער פראדוקציאן זאל ווערען די בעדערפעניש פון דער געזעלשאפט און ניט די יאגעניש נאך ריוח.

דיזער געזעלשאפטליכער אידעאל איז ניט א צופעליגער פרא־דוקט פון א פאנטאזיאר. ער בילדעט זיך אוים מיט א נאטירליכער נויט־ווענדיגקייט אומעטום, וואו דער פראלעטאריאט הייבט אן צו פערשטעהן זיין קלאסען־לאגע און ענטוויקעלט א זעלבסטשטענדיגען דיינקען; ער בילדעט זיך אוים נאך פריהער ביי איינציגע דיינקער, וועלכע דערקע־נען די קלאסען־לאגע פון פראלעטאריאט און מאכען זיינע אינטערע־

רעסען פאַר זייערע אייגענע. די געשטאַלטען, וועלכע דיזער אידעאַל נעהמט אָן אין בעזונדערע לענדער, בעזונדערע צייטען, אַפילו אין בעזונדערע קעפּ, זענען זעהר פערשידען אין די פּרטים; אָבער דער טיפּ זיינער איז שוין זינט אַ יאָהר הונדערט שטענדיג און אומעטום דער אייגענער, און דאָס איז אַ סמן, אַז ער שטאַמט אַרויס פון די טיפסטע בעדערפנישען פון אַ גרויסען קלאַס, און ניט פון קאַפּריז אָדער פון די פאַנטאַזיעס פון איינצעלנע פערזאָנען.

אָט דעריבער איז דיזער געזעלשאַפטליכער אידעאַל אויך ניט קיין הוילע אוטאָפּיע, נאָר ער איז שוין אויך היינט אַ רעאַלע געזעלשאַפטליכע מאַכט, וועמעס בעדייטונג וואַקסט אין דעם ערך, ווי עס וואַקסט די בעדייטונג פון קלאַס, וואָס האָט בעשאַפען דיזען אידעאַל, ד. ה. פון פּראָלעטאַריאַט. די קראַפט פון פּראָלעטאַריאַט וואַקסט אָבער כסדר, ניט קוקענדיג אויף דעם, וואָס זיין הלק אין דעם געזעלשאַפטליכען פּראָדוקט ווערט אַלץ קלענער. זיין עקאָנאָמישע מאַכט בעשטעהט ניט אין זיין רייכטום, נאָר אין זיין צאָהל, אין זיין אָרגאַניזאַציע, אין זיין אינטעליגענץ, אין זיין עקאָנאָמישע נויטווענדיגקייט און, לסוף, ניט אין אַ קלענערען ערך אין דעם פאַקט, וואָס זיינע קלאַסען־אינטערעסען, ווי מיר וועלען דאָס נאָך בעווייזען, פאַלען צוזאַמען מיט די אינטערעסען פון געזעלשאַפטליכען פּאָרטשריט, אַזוי, אַז אַלץ, צו וואָס דער פּראָלעטאַריאַט שטרעבט צוליעב זיין ריכטיגען קלאַסען־אינטערעס, איז אויך נויטיג פאַר דער גאַנצער געזעלשאַפט. דער ענדליכער נצחון פון פּראָלעטאַריאַט אין דער געזעלשאַפט איז אַלזאָ געזיכערט. ווי וויט אָבער דיזער נצחון זאָל נאָך פון אונז ניט שטעהן, — און עס איז אונמעגליך וועגען דעם אַרויסצוזאָגען מעהר ווי נאָר אונבעשטימטע השערות, — דאָך האָט זיין געזעלשאַפטליכער אידעאַל שוין אין היינטיגער צייט אַ געוואַלטיגע ווירקונג אויף דער געזעלשאַפטליכער ענטוויקלונג.

דאָס איז דער איינציגער געזעלשאַפטליכער אידעאַל, וועלכען מען קען זיך נאָך פאָרשטעלען נעבען דעם פעאָדאַל־אַגראַרישען און ליבעראַל־קאַפּיטאַליסטישען אידעאַל, — דאָס בעווייזט אויפ'ן דייטליכסטען אופן דער פאַקט, וואָס נעבען דיזע ביידע איז נאָך קיין אַנדער אידעאַל ניט אַרויסגעטרעטען. ער איז אָבער אויך דער איינציגער אידעאַל, וועלכער איז מעגליך נאָך אויף יענער זייט פון קאַפּיטאַליסטישען: ער בילדעט די איינציגע מעגליכקייט פאַר דער ווייטערער ענטוויקלונג דאָרטען, וואו די קאַפּיטאַליסטישע סיסטעמע ווערט קאָנסערוואַטיו און הייבט אָן שטערען דעם געזעלשאַפטליכען פּאָרטשריט. ער ווייזט אָן

אויף אַ פּראָדוקציאָנס־פאָרם, וועלכע ווערט נויטיג אומעטום, וואו די קאָנצענטראַציע פון די קאַפּיטאַלען בעשאַפט פּריוואַטע מאָנאָפּאָליעס, וואָס מוזען אונבעדינגט איבערגעהן אין געזעלשאַפטליכען אייגענטום, אויב מען וויל ניט, אַז די גאַנצע געזעלשאַפט זאָל ווערען אַ פּשוט'ע שפּילצייג אין די הענד פון איינציגע גרופּען פון קאַפּיטאַליסטען.

אָבער פון דער אַנדערער זייט איז דער סאָציאַליסטישער אידעאַל מעגליך נאָר ביי דער פריהעריגער עקסיסטענץ פון דער קאַפּיטאַליסטישער געזעלשאַפט, וועמעס ווייטערע ענטוויקלונג ער בילדעט. עס וואָלט געווען אונמעגליך גלייך פון די צושטאַנדען פון דער פעאָדאַלער צייט איבערצושפּרינגען אין סאָציאַליזם. אַזוי דעריבער שטיצען שטענדיג די סאָציאַליסטישע פּאַרטייען, געגען דעם פעאָדאַליזם, די קאַפּיטאַליסטיש־ליבעראַלע פּאַרטייען אומעטום, וואו זיי קעמפפען פאַר אַ געזעלשאַפטליכען פאָרטשריט.

אויף אַזאַ אופן ווערט דער סאָציאַליסטישער אידעאַל, אַקוראַט ווי דער קלאַסען־קאַמפף פון פּראָלעטאַריאַט, אַ מעכטיגע ספּרונזשינע פון יעדען געזעלשאַפטליכען פאָרטשריט, נאָך אַ סך פריהער, איידער די דערגרייכונג פון דיעזען אידעאַל קומט אין אַ גרייפּבאַרע נאָהענטקייט, גלייך פון אָנהויב פון די פּראָלעטאַרישע און סאָציאַליסטישע בעוועגונגען. און פון אָנהויב אָן ווירקט ער פאָרטשריטליך אין אַ סך אַ גרעסערע מאָס, עהדער דער ליבעראַליזם, ווייל ער ווערט ניט פערשמעלערט דורך קיין שום געדאַנקען וועגען ריוה און ווייל זיין ציעל איז אַ ווייטערער, זיין געזעלשאַפטליכער האָריזאָנט איז דעריבער אַ ברייטערער.

אין היינטיגער צייט זענען מיר שוין אַזוי ווייט געקומען, אַז דער סאָציאַליזם און דער פּראָלעטאַרישער קלאַסען־קאַמפף זענען ניט נאָר געוואָרען די מעכטיגסטע, נאָר אויך די איינציגע בעוואוסטזיניג ווירקענדע קרעפטען פון דעם געזעלשאַפטליכען פאָרטשריט. דער וואַהל־קאַמפף, וועלכער קומט פאָר אין איצטיגער צייט*), בעווייזט קלאָר, אַז די הערשענדע קלאַסען, ווי גרויס עס זאָלען ניט זיין די קלאַסען־געגענזאַצען אונטער זיי, זענען אין איין זאַך איינינג: אין

*) קאַוטסקי מיינט דאָ דעם וואַהל־קאַמפף, וואָס איז פאָרגעקומען אין דייטשלאַנד בעת די וואַהלען אין רייכסטאַג (פּאַרלאַמענט) אין 1903 יאָהר. דיזער קאַמפף האָט זיך געענדיגט מיט דעם גלענצענדסטען נצחון פון דער סאָציאַלדעמאָקראַטיע, וועלכע האָט בעקומען מעהר איידער 3 מיליאָן שטימען און האָט פערגרעסערט די צאָהל פון איהרע דעפּוטאַטען אין רייכסטאַג פון 58 ביז 81.

זייער פיינדשאפט געגען אלץ, וואס עס קען פיהרען צו א העכערער ענטוויקלונג פון דער געזעלשאפט. און דעריבער זענען זיי איינינ אין דעם, צו קעמפפען כמעט אויסשליסליך געגען דער סאציאל־דעמאקראטיע, געגען דער פארטיי, וועלכע האט א גרויסען אידעאל פון דער העכערער געזעלשאפטליכער ענטוויקלונג און וועלכע קעמפפט פאר איהם.

אויב אבער די סאציאל־דעמאקראטיע איז אין היינטיגער צייט געווארען די איינציגע פארטיי, וועלכע קעמפפט נאך פאר דעם געזעלשאפטליכען פארטשריט, מוז זי דעריבער אויך ווערען די איינציגע פארטיי פון די אלע, וואס שטרעבען צו א וויטערער ענטוויקלונג פון דער געזעלשאפט.

מיר האבען אין צווייטען קאפיטעל געזעהן, ווי די פראלעטארישע אינטערעסען מאכען דעם פראלעטאריאט פאר א קעמפפער געגען יעדע עקספלואטאציע און אונטערדריקונג; ווי ער בעשאפט דורך דעם א גרונד, אויף וועלכען ער טרעפט זיך צוזאמען מיט אלע עהרליכע און לאגישע קעמפפער, וואס שטאמען ארויס פון אנדערע קלאסען און וואס קעמפפען אויך געגען יעדער עקספלואטאציע און יעדער עולה. אויף אזא אופן זעהן מיר איצט, אז די פראלעטארישע אינטערעסען מאכען דעם פראלעטאריאט פאר דעם ענטשלאסענסטען און אין היינטיגער צייט כמעט פאר דעם איינציגסטען קעמפפער פאר'ן געזעלשאפטליכען פארטשריט. דערמיט ווערט יעדער פארשטעהער פון דיעזען פארטשריט, וואס שטאמט ארויס פון אני אנדער קלאס, גענויטיגט, ווען ער האט דערצו גענוג קוראזש און קלארקייט, צוצושטעהן צו דער פארטיי פון קעמפפענדען פראלעטאריאט, צו דער סאציאל־דעמאקראטיע. ניט ווייניגער, איידער דער דעמאקראטישער ראדיקאליזם און די מענשענפריינדליכע, הומאניסטישע שטרעבונגען, קען אויך די ידיעה אין די עקאנאמישע פערהעלטניסען — מעג דאס קומען דורך וויסענשאפטליכע פארשונגען אדער דורך פראקטישע ערפאהרונגען — אויך ברייננען בורזשואזע עלעמענטען צום סאציאליזם. אין פיעל פאלען ווירקען אלע דיעזע דריי אורזאכען צוזאמען. אין אנהויב ענטוויקלונג פון דער סאציאל־דעמאקראטיע האבען דער עיקר געקענט ווירקען די ערשטע צוויי אורזאכען. דעמאלט איז דער פאליטישער ברען נאך געוועזען שטארק אין דער בורזשואזיע, פון דער אנדערער זייט זענען אויך די ארבייטער־מאסען געוועזען א סך אונגליקליכער, זייער עלענד און ארעמקייט האט זיך מעהר געווארפען אין די אויגען איידער היינט. פערקעהרט, אין דער לעצטער צייט דארף די דריטע

אורזאַכע זײַן די בעשטימענדע פאַר די בורזשואַזע עלעמענטען, װעלכע געהערען אַריבער צו דער סאָציאַל־דעמאָקראַטיע: דאָס פערשטעהען פון דער אַלגעמײַנער שעדליכקײַט און פון דעם באַנקראָט פון דער קאַפּיטאַליסטישער אָרדנונג; דערבײַ האָט אין די אַכציגער יאָהרען — דער קריזיס, שפּעטער — די ענטװיקלונג פון דער סיסטעמע פון קאַרטעלען, אין דער לעצטער צײַט — די משוגעת, װאָס האָט אַלעמען אָנגעהאַפּט צו פאַרהעכערען די אָבצאָהלונגען אויף אײַנגעפיהרטע סחורה, און דער נײַער קריזיס — דאָס אַלץ האָט געמוזט בעזונדערס שטאַרק װירקען אויף דעם, אַז אפילו בײַ די מענשען, װעלכע זענען ניט פעראינטערעסירט אין דעם קלאַסען־קאַמפּף פון פּראָלעטאַריאַט, האָבען זיך אויך געדאַרפט עפענען די אויגען זײ זאָלען זעהען, אַז אין הײַנטיגער צײַט שטעלט נאָר דער פּראָלעטאַריאַט און זײַן פּאַרטײַ פאָר די אינטערעסען פון דעם געזעלשאַפטליכען פאָרטשריט און צוזאַמען מיט דעם אויך די לעבענס־אינטערעסען פון דער גאַנצער געזעלשאַפט בכלל, װײַל נאָר ענטװיקלונג איז לעבען, די אָבשטעלונג פון דער ענטװיקלונג — הײסט טױדט.

אַלזאָ, אויב אײניגע פון אונזערע געגנער זאָגען, אַז קלאַסען־אינטערעסען און געזעלשאַפטליכע אינטערעסען שטעהען נויטיגערהײט אין אַ געגענזאַץ אײנע צו די אַנדערע, איז דאָס אין הײַנטיגער צײַט ריכטיג אַנטקעגען די בורזשואַזע קלאַסען און פּאַרטײען. אָבער דאָס איז ניט ריכטיג ניט אַנטקעגען דעם פּראָלעטאַריאַט און ניט אַנטקעגען דער סאָציאַל־דעמאָקראַטיע.

אויב, פון דער אַנדערער זײַט, װילען פילע פון אונזערע געגנער, הי־צום בײַשפּיעל דער הערר א ו י ז ש ע ן ר י כ ט ע ר אין זײַן „סאָציאַליסטען־שפּיעגעל", זעהן אַ װידער־שפּרוך אין דעם, װאָס די סאָציאַל־דעמאָקראַטיע איז די פּאַרטײַ פון פּראָלעטאַרישען קלאַסען־קאַמפּף און האָט אין דער אײַגענער צײַט אין איהרע רײַהען זעהר פיעל בורזשואַזע עלעמענטען, בעװײַזט דאָס מעהר ניט, אַז דיעזע העררען געגנער האָבען ניט קײַן שום בעגריף ניט װעגען דער אײַגענאַרטיגקײַט פון דעם פּראָלעטאַרישען קלאַסען־אינטערעס, ניט װעגען דער װירקונג פון װיסענשאַפטליכען פערשטאַנד, פון דעם סאָציאַלען געפיהל און פון דער דעמאָקראַט. ־ער לאָגיק. זײ פערגעסען, אַז מען קען אָבלײַקענען די אחדות פון ק ל אַ ס ע ן און אין דער אײגענער צײַט פינדעסטװעניגען אָנערקענען די אחדות פון מ ע נ ש ע ן. גרויסע געזעלשאַפטליכע אונגליקען, װעלכע זענען אויף אַ קלײנער צײַט גובר איבער די קלאַסען אונטערשײדען, װי למשל, אַ מגפה, ברײַנגען אָפט אפילו דעם

און ברחמנות׳דיגסטען בורזשואַ צום בעוואוסטזיין וועגען דער אחדות פון מענשען, וועגען דער אינערליכסטער אַבהענגיגקייט צווישען דעם גליק פון איין פערזאָן מיט דעם גליק פון גאַנצען כלל. נאָר ביי׳ם געוואוינליכען גאַנג פון לעבען ווערט דיזער בעוואוסטזיין פון אחדות דערשטיקט דורך דעם בעוואוסטזיין פון קלאַסען־געגענזאַץ, דורך דעם שטרעבונג צו עקספּלואַטירען די חברים־מענשען. און נאָר דער פּראָלעטאַריאַט בעשאַפט ערשט אַ אידעאַל, וועלכער חיל אַז עס זאָל עקסיסטירען נאָר איין גרויסער קוואַל פון הכנסות, — די אַרבייט; וועלכער איז מבטל דעם ריוח און די רענטע, גרייט דערמיט צו אַ סוף צו די קלאַסען און זייערע געגענזאַצען און בויט אויף אוים׳ן אָרט פון קלאַסען־קאַמפף די אחדות פון די מענשען.

דאָס איז דער לעצטער ציעל פון קלאַסען־קאַמפף, וועלכען די סאָציאַל־דעמאָקראַטיע פיהרט. אויף אַזאַ אופן ווערט די אַלס די פאַרשטעהערין פון די קלאַסען־אינטערעסען פון פּראָלעטאַריאַט די פאַרשטעהערין פון די העכסטע און אַלגעמיינסטע אינטערעסען פון דער מענשהייט.

